

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН, ІНФОРМАЦІЇ
ТА РЕГІОНАЛЬНИХ СТУДІЙ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувачка випускової кафедри

 Ніна РЖЕВСЬКА

« 20 » 12 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

ЗДОБУВАЧКИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВР
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 291 «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ, СУСПІЛЬНІ
КОМУНІКАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ»
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ»

**Тема: «ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУПРОВІД ГУМАНІТАРНОГО РЕАГУВАННЯ
МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ В ПЕРІОД РОСІЙСЬКО-
УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ»**

Виконавець: здобувачка вищої освіти 2 курсу, 208 М групи, Калниболотська
Єлизавета Володимирівна

Керівник: кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин,
інформації та регіональних студій Мороз Андрій Сергійович

Нормоконтролер:

(підпис)

Андрій МОРОЗ

КИЇВ 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУПРОВОДУ ГУМАНІТАРНОГО РЕАГУВАННЯ.....	8
1.1. Історія появи гуманітарної дипломатії, створення гуманітарних організацій і місій на території регіонів, де відбуваються війни і конфлікти.	8
1.2 Роль міжнародних організацій у гуманітарному реагуванні.....	18
1.3 Необхідність інформаційного супроводу проведення гуманітарних проектів та програм.....	26
РОЗДІЛ 2. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУПРОВОДУ ГУМАНІТАРНОГО РЕАГУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	32
2.1 Інформаційна підтримка, моніторинг та звітування під час реалізації гуманітарних проектів та програм.	32
2.2 Виклики і перешкоди інформаційного супроводу гуманітарного реагування діяльності ООН, ЄС та недержавних міжнародних організацій у гуманітарному реагуванні в Україні в період російсько-української війни.	37
2.3 Необхідність інформаційного супроводу процесу гуманітарного розмінування в Україні.....	44
РОЗДІЛ 3. МЕХАНІЗМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУПРОВОДУ ГУМАНІТАРНОГО РЕАГУВАННЯ В УКРАЇНІ В ПЕРІОД РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	54
3.1 Оцінка ролі міжнародних організацій у процесі гуманітарного реагування у війні Російської Федерації з Україною.	54
3.2 SWOT-аналіз гуманітарного реагування міжнародних організацій в Україні в період російсько-української війни.	58
3.3 Рекомендації щодо поліпшення якості інформаційного супроводу в Україні в період російсько-української війни.	63
ВИСНОВКИ.....	70

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ..... 74

ВСТУП

Актуальність дипломної роботи: протягом останніх десятиліть гуманітарна діяльність міжнародних організацій стала невід'ємною складовою глобальних зусиль у подоланні наслідків збройних конфліктів та війн. У зв'язку із поширенням глобальних викликів, війн, конфліктів, природних катастроф і соціальних криз, гуманітарне реагування стає важливим елементом збереження безпеки та добробуту людей в усьому світі. Російсько-українська війна, яка триває з 2014 року і отримала статус повномасштабної у 2022 році, зайняла суттєве місце у сучасній гуманітарній агенді.

Дана дипломна робота присвячена дослідженню інформаційного супроводу гуманітарного реагування міжнародних організацій в Україні в період російсько-української війни.

Гуманітарне реагування включає в себе різноманітні заходи та програми, створені для надання допомоги постраждалому цивільному населенню, забезпечення доступу до необхідних для життя ресурсів, медичної підтримки, освіти та інших соціальних сфер послуг. Тобто гуманітарне реагування сприяє подоланню наслідків катастроф, природних лих і військових конфліктів, підвищенню якості життя населення в умовах кризи.

Інформаційний елемент гуманітарного реагування визначається як невід'ємна частина всієї діяльності міжнародних організацій, оскільки висвітлення та розповсюдження інформації підвищують ефективність надання допомоги, створення громадської свідомості та сприяння розвитку вирішення гуманітарних криз.

В період російсько-української війни інформаційний супровід гуманітарного реагування в Україні є важливим для подолання кризи створеної війною, оскільки за допомогою поширення інформації про ситуацію в Україні в світі, уряди інших держав, гуманітарні організації і меценати дізнаються про необхідність підтримки нашої держави. Також поширення інформації про гуманітарне реагування всередині країни, дає змогу цивільному населенню дізнаватись про проведення гуманітарних заходів, отримання допомоги і розвиток ситуації в державі.

Глобальний розголос сприяє усвідомленню світової спільноти про те, що Україна, головний експортер зерна у світі, важливий експортер агро- і харчової продукції потерпає від війни, обсяги експорту зменшується, процес логістики товарів погіршується, що як наслідок веде до продовольчої кризи і в інших країнах. Задля запобігання погіршення якості населення у світі необхідно підтримувати стабільність в усіх регіонах, тому інші держави зацікавлені у допомозі Україні, а забезпечення інформацією про зміни в Україні в період російсько-української війни напряду впливають на створення прогнозів і врегулювання економічної, політичної, військової, продовольчої, сільсько-господарської сфер у світі.

Мета даної дипломної роботи полягає у вивченні впливу інформаційного супроводу на ефективність надання та розподілу гуманітарної допомоги, а також аналізі стратегій, методів та викликів, з якими зіткнулися міжнародні гуманітарні організації у контексті надання гуманітарної допомоги під час російсько-української війни.

Основними завдання дослідження є

- Визначення теоретичних засад формування та аспектів гуманітарного реагування та інформаційного супроводу;
- Опис ролі міжнародних організацій в гуманітарному реагуванні;
- Визначення важливості інформаційного супроводу гуманітарної діяльності;
- Вивчення і дослідження контексту надання гуманітарної допомоги Україні в російсько-українській війні;
- Аналіз інформаційного супроводу гуманітарного реагування міжнародних організацій в Україні в період війни з Російською Федерацією
- Визначення основних викликів та перешкод для інформаційного супроводу гуманітарного реагування діяльності ООН, ЄС та недержавних міжнародних організацій у гуманітарному реагуванні в Україні в період російсько-української війни;
- Дослідження важливості сфери гуманітарного розмінування у Україні в наслідок російсько-української війни;

- Проведення оцінки ролі міжнародних організацій в гуманітарній діяльності в Україні в період війни;
- Розробка SWOT-аналізу гуманітарного реагування в Україні;
- Створення рекомендацій для поліпшення інформування суспільства стосовно гуманітарної діяльності.

Об'єкт дослідження: інформаційний супровід гуманітарного реагування міжнародних організацій.

Предмет дослідження: інформаційний супровід діяльності міжнародних організацій, які здійснюють гуманітарну діяльність в Україні в період російсько-української війни.

Апробація результатів досліджень: Соціально гуманітарний вісник. Збірник наукових праць 2023. Випуск 45 (30 листопада 2023 рік). Наукова стаття «Внесок гуманітарних організацій в підтримку України в умовах російсько-української війни»; XXI Міжнародна науково-практична конференція молодих учених і студентів «Політ. Сучасні проблеми науки». (7-9 квітня 2021 рік). Тези «Інформаційна безпека як важливий аспект національної безпеки України».

Джерельна база: офіційні сайти та сторінки в соціальних мережах міжнародних гуманітарних організацій, офіційні сайти Міністерства соціальної політики та Міністерства охорони здоров'я, звіти з проведеної діяльності гуманітарних організацій, інтерв'ю з представником Міжнародного медичного корпусу в Україні, новинні ресурси, наукові статті в розрізі дослідження.

Хронологічні рамки: лютий 2022 року – листопад 2023 року.

Для досягнення цих цілей в дослідженні використовуються **методологічна база дослідження:**

- Аналіз інформаційних джерел;
- порівняльний аналіз практик міжнародних організацій у сфері гуманітарної діяльності;
- SWOT-аналіз;
- контекстний аналіз;
- емпіричне дослідження;

Структура роботи: робота включає в себе вступ, 3 розділи, 9 підпунктів, висновки і список використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУПРОВОДУ ГУМАНІТАРНОГО РЕАГУВАННЯ

1.1. Історія появи гуманітарної дипломатії, створення гуманітарних організацій і місій на території регіонів, де відбуваються війни і конфлікти.

Світова спільнота завжди прикладала багато зусиль для забезпечення надання гуманітарної допомоги на територіях, де проходять конфлікти і робила все для її забезпечення. Це зумовлено необхідністю надання гарантій захисту цивільного населення в умовах небезпеки і політичної нестабільності.

Концепція гуманітарної дипломатії з'явилась на початку 21 століття як наслідок практики застосування гуманітарних переговорів як способу забезпечення надання допомоги постраждалому населенню. Створена вона була для зміни думки громадських діячів і діячів культури, посадовців, які створюють політичні реформи на рівні держави, щоб вони діяли в інтересах тих верств населення, що найбільше потерпають від конфліктів військового і політичного характеру, при цьому дотримуючись гуманітарних установок і принципів.

Учасниками гуманітарної дипломатії є керівництво конфліктуючих сторін, гуманітарна спільнота і відповідно гуманітарні організації. Гуманітарна дипломатія включає в себе моніторинг ситуації на території конфлікту, створення програм допомоги, організацію безпечної присутності гуманітарних організацій на території потерпаючих сторін конфлікту, вільний доступ до переговорів з цивільним населенням, діяльність відповідно до міжнародного права.

Існування гуманітарних аспектів дипломатії пов'язане з захистом найбільш вразливих верств населення: біженців, релігійних меншин, жінок, дітей, етнічних діаспор, постраждалих внаслідок збройних конфліктів, проявів тероризму і катаклізмів екологічного характеру[2].

Основним напрямком діяльності гуманітарної дипломатії є дослідження природи походження і розвитку конфліктів і також розробка сучасних моделей та інструментів для її впровадження. Необхідним також є застосування в міжнародних відносинах основ норм моралі і збереження цінностей людства.

Дослідження природи походження і еволюції гуманітарної складової міжнародної політики дає змогу зробити підсумок: перші форми дипломатичного спілкування та етичних норм мали раціоналістичний характер мотивації і надавали перевагу ненасильницьким засобам взаємодії із зовнішнім світом і традиція недоторканності послів з'явився як основа, заснована на взаємності. Через поширення мирних контактів та залучення до них нових соціальних груп - норма взаємної недоторканності відповідно зростала в світовому контексті. А взяття у полон військових дало змогу створювати обмін між воюючими сторонами і забезпечити збереження життя, що є основою гуманітарних принципів людства[7].

Можливість надання матеріальної допомоги потребуючим у широкому контексті існувала протягом всієї історії людства, часто у формі продовольчої чи матеріальної допомоги під час голоду, стихійних лих.

На сьогоднішній день концепція та система гуманітарної допомоги є неупередженою і незалежною, займає нейтральне положення надання допомоги тим, хто знаходиться у безпосередній небезпеці.

Існує сучасна концепція лише з середини 20 століття. Однак система міжнародної допомоги з'явилась тільки після Першої світової війни разом з положенням у Версальському договорі, загальновідоме визначення та головні принципи гуманітарної допомоги стали частиною загальноприйнятої думки аж у 1900-х роках.

В основі гуманітарної діяльності лежать різні філософські підходи, відображаються чисельні релігійні переконання, такі як концепція християнської благодійності, в свою чергу поширена на Заході, або ж ісламська традиція Залят, етичні концепції належної поведінки під час війни. Постулати поводження з військовими і цивільним населенням під час воєн і конфліктних ситуацій найбільше вплинули на організацію гуманітарної допомоги в рамках гуманітарних проєктів, які ми спостерігаємо сьогодні.

Жахи війни заснували багато принципів гуманітарної діяльності, які ми бачимо на сьогоднішній день. Грецька та Римська імперії були одними з перших,

хто записав ці принципи, щодо окреслення прийнятної поведінки в період війни [11].

В книзі «Мистецтво війни» китайський генерал Сунь Цзи пояснює необхідність відповідної поведінки під час воєн. Женевські ж конвенції представляють сучасний консенсус з приводу певного поводження як з цивільними особами, так і з пораненими військовими і полоненими під час конфліктів.

В середньовіччі, в роки пандемії чорної смерті, з'явилась комісія з громадської охорони здоров'я, дана організація займалась карантинном, ізоляцією і також знищенням уражених тіл, і можна сказати, що дана комісія стала першою організацією медицини катастроф.

Сфери транспорту і озброєння у другій половині 19 століття стрімко розвивалась, що створювало нову проблему на глобальному рівні: кількість людських жертв зростала з небаченою швидкістю і досягла небачених для того часу масштабів і відповідно ця інформація швидко поширювалась світом і форсувала розвиток сфер озброєння на всіх континентах. Але в той же час розвиток комунікації сприяв появі потенціалу для організації надання допомоги постраждалим [43].

Протягом еволюції цивілізацій, коли общини почали утворювати більш складні державні утворення, з яких і виникли ранні держави, гуманізм продовжував залишатись в пріоритеті, оскільки людські ресурси завжди були рушійними для розвитку держав, тому навіть на підкорених завойованих територіях, до людей переважно ставились відповідно до принципів гуманізму. Гарантом дотримання міжнародних договорів у період середньовіччя стала католицька церква, що сприяла формуванню норм гуманності у поводженні з військовополоненими і цивільним населенням під час військових дій.

Також саме у період Середньовіччя почали вдосконалюватись принципи захисту дітей і жінок у військових конфліктах. Релігійні храми, церкви і монастирі надавали прихисток, а християнські чернечі ордени стали головними гуманітарними організаціями. Саме Церква зосереджувала в своїх руках усі механізми для підтримки і збереження гуманності і керувалась певним уявленням про людину,

відповідно до якого кінцева мета кожного жителя планети – трансцендентний порятунок душі, а не благополуччя на землі.

З 14 по 16 століття, в часи ренесансу в Європі, в перехідний етап між Середньовіччям і новим часом, бере свій початок сучасність. Мова йде про поняття як «раціональність», «секуляризм», «національна держава» і «система міжнародних відносин», оснований на принципах поваги суверенітету кожної держави і невтручання у внутрішні справи державного утворення [11].

Утворення і розвиток гуманістичної думки перекреслювали всі середньовічні погляди на людину та її місце в світобудові. Це був пусковий механізм для Реформації, основний тезис був у порятунку людини від мук через її власні зусилля і добрі вчинки, без посередництва Церкви. Тим не менш у даної ідеї були не тільки прихильники, а й противники – католицька церква, установа не збиралась змінювати свої погляди. Це призвело до загострення політизації релігійного дискусю, і стало однією із умов до Початку Тридцятирічної війни. Значним аспектом війни стало секторне насильство.

Конфлікт католиків і протестантів супроводжувався злочинними діяннями в сторону цивільного населення і його масовим вбивством. Ренесансна гуманістична думка, як стверджувала **Галина Романівна Гороховська**, українська громадська і політична діячка, сприяла обвалу існуючих в той час способів соціальної підтримки населення.

Для виникнення нових секулярних форм гуманітарної дії треба було більше часу і протестантські громади, які схилялись до нових гуманітарних практик, намагались поширити і нязвати їх у свідомість політичних еліт. Через це розквіт гуманістичних ідей не збігався з поглядом на гуманізм у зовнішній політиці[43].

В середньовічному світопорядку і протягом періоду Відродження ідеї про спільний світ і ієрархічну організацію міжнародних відносин не стали передумовою формування сьогоденних світських підходів до гуманітарної дипломатії. Вони почали деформуватись з того моменту, як усвідомлення своєї правоздатності відчували всі верстви населення, що в свою чергу відбулось за рахунок зміцнення буржуазії як передового класу Європи.

Активізм цивільного населення у 18-19 століттях також став важливим елементом розвитку ідей гуманізму в міжнародній політиці європейських держав. Проявлялось це в активізації англійських та французьких рухів проти работоргівлі.

Міжнародна спільнота завжди проявляла інтерес до питань гуманітарної допомоги, це є закономірним наслідком основних змін в структурі суспільного життя. Ці зміни є причиною розвитку капіталістичних відносин в Європі першої половини 19 століття. Міжнародні відносини між державами в цей період стрімко розвивались і зростав рівень взаємозалежності між країнами.

Впровадження нових технологій комунікації сприяли активізації зовнішньополітичного спілкування. Дипломатія також видозмінюється і стає публічною сферою діяльності. Міжнародні конференції і обговорення стають головним видом спілкування держав і сприяють впровадженню міжнародного права і принципів невтручання у внутрішню політику тих держав, що намагаються зупинити початок військових конфліктів. Не дивлячись на всі ці намагання – масові війни продовжуються до другої половини 19 століття.

Засоби масової комунікації, завжди були стурбовані проблемою важкого становища поранених військових і цивільних і намагалися і продовжують робити акцент на даному питанні і створювати бурю обговорень задля надання їм допомоги [11].

Розвивались чисельні неурядові ініціативи гуманітарної допомоги полоненим військовим і цивільним жителям. Кримська війна, що тривала з 1853 року до 1856 року стала спусковим гачком, що загострив питання охорони здоров'я.

Перші міжнародні конференції з питань санітарії були проведені в середині 14 століття. З часом дані конференції почали проводитись на постійній основі. Тоді ж в Олександрії було створено Міжнародну санітарну та морську карантинну раду, згодом вона стала Східно-Середземноморським регіональним офісом Всесвітньої організації здоров'я.

В середині 19 століття складається інститут міжнародного гуманітарного права (право війни, право збройних конфліктів), який розуміють як сукупність міжнародно-правових норм і принципів, регулюючих захист жертв війни, а також

обмежуючих методи і засоби її ведення. Певні дослідники вважають початком історії гуманітарного права події 1859 року, коли під селищем Сальферіно в Північній Італії відбулася наймасовіша в Другій війні битва за незалежність Італії між військами франко-сардинського альянсу і австрійською армією.

Свідком даних подій став женевський комерсант Жан Анрі Діунан, він же на основі своїх вражень і опублікував у 1862 році книжку «Спогади про Сальферіно». В даному підручнику було описано дві основні ідеї – організувати постійно діючу агенцію з надання гуманітарної допомоги під час військових конфліктів і укласти міждержавну багатосторонню угоду щодо поранених під час військових дій, також відому як Міжнародний комітет Червоного Хреста, а в 1864 році в Женеві на міждержавній конференції була затверджена Женевська конвенція щодо поліпшення подальшої долі постраждалих, поранених і хворих військових у сухопутних війнах. Дана конвенція передбачала надання допомоги пораненим та визначала нейтралітет медичних служб в полях.

Додатково тоді ж був впроваджений Червоний Хрест у якості захисної емблеми. Женевська конвенція 1864 року слугувала початком сучасного міжнародного гуманітарного права [11]. Пізніше розвиток міжнародного гуманітарного права проходив в двох напрямках. В Женеві ухвалювались конвенції, що стосувались переважно захисту жертв війни (тобто осіб, що не були комбатантами, і осіб, що припинили брати участь у війні). Цьому напрямку згодом дали назву «право Женеві».

Другий напрямок і відповідно підпункт міжнародного гуманітарного права – «право Гааги», що забороняло чи то створювало обмеження застосування певних обраних методів і способів ведення війни. Різниця між «правом Женеві» і «правом Гааги» в загальному втратило сенс після затвердження в 1977 року двох протоколів-додатків Женевських конвенцій про захист жертв війни, що стосуються обох цих напрямків міжнародного гуманітарного права[43].

З 1864 року і надалі проводилось регулярне виправлення і вдосконалення договорів «права Женеві» на основі останніх збройних конфліктів, а саме норми про захист поранених, які містяться в Женевській конвенції 1864 року,

переписувались і змінювались у 1906, 1929, 1949 і 1977 роках.; збільшувався перелік верст жертв війни для яких передбачено захист з боку міжнародного гуманітарного права: у першому варіанті права Женеви» це були тільки поранені військовослужбовці (1864 рік), згодом до переліку додали хворих комбатантів (1868 рік) та осіб, які були поранені внаслідок корабельної аварії (1899 рік), пізніше додались військовополонені та мирне населення на окупованих територіях (1899 рік) і згодом, все цивільне населення супротивника (1949 рік).

Вагомі зміни в «право Женеви» вклали і Перша та Друга світові війни, після завершення яких були затверджені Женевські конвенції щодо захисту жертв війни 1929 рік (Женевська конвенція про покращення долі поранених і хворих у діючих арміях 1929 року, Женевська конвенція про поводження з військовополоненими 1929 року та Женевська конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях 1949 року, II Женевська конвенція про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил у морі 1949 року, III Женевська конвенція про поводження з військовополоненими 1949 року і IV Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни 1949 року. [30].

Поширення «права Гааги» почалося з Першої конференції миру у 1899 році, на ній була підписана Конвенція (II) про закони та звичаї сухопутної війни 1899 року. Деталізація загальних правил щодо ведення війн надалі розвивала «право Гааги». Четверта Конвенція про закони та звичаї сухопутної війни з додатком.

Базою сучасного міжнародного гуманітарного права є чотири Женевські конвенції про захист жертв війни 1949 року:

I Женевська конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях

II Женевська конвенція про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, із складу збройних сил на морі

III Женевська конвенція про поводження з військовополоненими

IV Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни з трьома Додатковими протоколами до них .

В захисті жертв війни і наслідків збройних конфліктів вирішальну роль грають гуманітарні організації: міжурядові та неурядові, міжнародні та національні. Всіх цих гуманітарних акторів об'єднує наявність права на гуманітарний доступ, що залежить від статусу та мандату організації, а також створених норм міжнародного гуманітарного права.

До цих організацій відносять міжурядові, вони діють згідно зі статутом та наданом у конкретній місії мандату, що визначають статус даних місій і делегацій. Протягом збройних конфліктів ці організації взаємодіють між собою на основі загального підходу, згідно з яким кожна з цих організацій зосереджується на певному напрямку здійснення гуманітарних дій.

Наступна група – це неурядові організації, які входять до системи Міжнародного руху Червоного Хреста та Червоного Півмісяця [58]. До елементів Міжнародного руху Червоного Хреста та Червоного Півмісяця входить Міжнародний комітет Червоного Хреста, Міжнародна федерація товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та національні товариства Червоного Хреста чи Червоного Півмісяця, вони вважаються недержавними гуманітарними організаціями, що мають спеціальний статус в період військових конфліктів. Насамперед мова йде про Міжнародний комітет Червоного Хреста, повноваження та функції якого розкриті у Женевських конвенціях про захист жертв війни 1949 року і Додаткових протоколів до них 1977 року.

Міжнародний комітет Червоного Хреста організовує координацію діяльності компонентів Міжнародного руху Червоного Хреста та Червоного Півмісяця у період збройного конфлікту [12, с. 122]. Окремаю групою є інші неурядові організації, які організовують підтримку і надання гуманітарної допомоги населенню в період війн і конфліктів. До прикладу можна розглянути Норвезьку раду у справах біженців, Данську Раду у справах біженців [11].

Щодо міжнародних неурядових організацій, що діють з гуманітарною місією у період збройного конфлікту, відноситься широкий спектр міжнародних неурядових організацій у гуманітарній сфері, таких як «Лікарі без кордонів» (Médecins Sans Frontières (MSF)), «Карітас» (Caritas), «Міжнародний медичний корпус»

(International Medical Corps), Мальтійська Служба Допомоги. Діяльність міжнародних неурядових організацій базується на основі запитів країни реєстрації організації і відповідно зазвичай укладаються меморандуми щодо співпраці між організацією та відповідним міністерством/відомством держави.

В сучасному світі гуманітарна допомога зазвичай розглядається як відповідь на природні катаклізми і створені людиною катастрофи, як наприклад, урагани, землетруси і тайфуни, тобто раніше гуманітарна допомога була пов'язана і надавалась переважно у військових конфліктах. Концепція ефективного лікування і реабілітації поранених військових була розглянута вперше швейцарським активістом Анрі Діунаном, він запропонував створити сталу агенцію для надання допомоги пораненим військовим і цивільному населенню під час боїв[11]. Червоного Хреста в 1863 році.

Однієї з перших схожих на сьогоденні міжнародних організацій допомоги.[4] Під час першої Женевської конвенції в 1864 році Червоному Хресту надали перший офіційний мандат надавати нейтральну і неупереджену допомогу цивільним та жертвам військового конфлікту в межах організації національних комітетів Червоного Хреста.[4] Етап створення і надання першої міжнародної грошової допомоги почався в кінці 19 століття, це було пов'язано з голодом в Північному Китаї 1876-1879 років, що і став поштовхом до створення одного з перших офіційних міжнародних фондів допомоги.[5]

Після завершення Першої світової війни Версальським договором було створено Лігу Націй, згодом вона перетворилася на Організацію Об'єднаних Націй (ООН) – першу постійну міжнародну організацію, головною задачею якої є захист постраждалих груп населення та підтримка миру.[11] У 1945 році Організація об'єднаних націй ратифікувала Загальну декларацію про права людини, заснувавши перший міжнародний прецедент для міжнародного втручання в громадянські та міжнародні конфлікти.[6] Паралельно було створено кілька організацій ООН, таких як ЮНІСЕФ, ВООЗ і УВКБ ООН (раніше IRO).

Після закінчення Другої світової війни відбувся неочікуваний та безпрецедентний ріст неурядових організацій (НУО), з понад 200 організаціями, що

були засновані протягом наступних 4 років. Допомога гуманітарного напрямку стала більш глобальною із розвитком транспортної сфери і зв'язку, і відповідно, почала перехід від Європейських країн до менш розвинених країн по всіх континентах світу.

Термін «третій світ» спочатку використовувався як опис держав, що не приєдналися до Північноатлантичної організації торгівлі (перший світ) або радянського блоку (другий світ).[43] Він містив безліч нових, постколоніальних урядів в Африці, Латинській Америці і Азії, і через це з ходом часом став колективно використовуватися для опису тих слаборозвинених і бідних країн.[9] В часи холодної війни гуманітарна допомога стала базуватись на так названих країнах третього світу, бо в сучасному суспільстві стали укріплюватися постулати розвитку і недорозвиненості.

В рамках поширення неурядових організацій зростала роль рекламних кампаній з зображеннями голоду, спраглих дітей, переважно африканських слаборозвинених країн. Саме ці образи стали головною західною ідеєю гуманітарної допомоги, яка, як правило, зберігається донині.[11]

Становлення основи і розвитку гуманітарної дипломатії давались доволі важко. Лише в другій половині 19 століття були затверджені норми і принципи, на базі яких відбувається захист вразливих верств населення. Тоді були прийняті одні з перших міжнародно-правових актів гуманітарного права. Були засновані міжнародні організації, діяльність яких полягала у наданні гуманітарної допомоги усім, хто її потребує.

Гуманітарна дипломатія зараз стає основним елементом надання підтримки всім вразливим групам населення, що забезпечується багатьма складовими – державами, міжнародними організаціями, простими людьми та їх ініціативами.

На сьогодні співробітники гуманітарної сфери стикаються зі все більш складним середовищем, повним суперечок і політичних баталій, численних міжнародних організацій. Зважаючи на те, що військові конфлікти та катастрофи відбуваються частіше і набувають характеру геополітичних, дотримання основних чотирьох принципів стає все більш важливим. Задля полегшення страждання і

пом'якшення наслідків катастроф, вони завжди залишаються на передньому плані у наданні допомоги[43].

1.2 Роль міжнародних організацій у гуманітарному реагуванні.

В сучасному світі збройні конфлікти, природні катастрофи, діяльність людей – створюють глобальні кризи. Глобальна екологія страждає через нераціональне використання природних ресурсів, забруднення людиною навколишнього середовища, природні катаклізми, пандемії, війни створюють нові виклики для людства. В таких обставинах, міжнародні організації відіграють вирішальну важливу роль у гуманітарному реагуванні. Їхні дії та ініціативи забезпечують допомогу і підтримку тим, хто опинився в складних ситуаціях.

Перш за все, міжнародні організації надають допомогу там, де це найбільше потрібно. Вони оперативно реагують на кризи, надаючи медичну допомогу, гуманітарну допомогу, продукти харчування і прихисток. В ситуаціях конфліктів, де доступ до основних ресурсів може бути обмеженим це важливий аспект покращення ситуації [57].

Наприклад, Європейський Союз проводить діяльність в усіх головних кризових зонах, таких як Україна, Сирія, Демократична Республіка Конго, Південний Судан, Західна Африка, що потерпала від лихоманки Еболи, Сахель, Ємен, Венесуела, Афганістан, зберігаючи життя, знижуючи рівень страждань постраждалих і захищаючи гідність і безпеку постраждалих [59].

Міжнародні організації також відіграють роль в запобіганні гуманітарних криз. Вони активно працюють над розвитком та зміцненням інфраструктури та систем, що допомагають суспільству врятувати життя та відновити зруйновані громади.

Також важливим аспектом є координація гуманітарних зусиль. Міжнародні організації об'єднують різні сторони: уряди, неурядові організації і інші групи, для подальшої спільної роботи над розв'язанням гуманітарних криз. Всі ці етапи допомагають уникнути дублювання робіт та максимізувати використання обмежених ресурсів.

Міжнародні організації грають ключову роль у світі, де гуманітарні кризи і загрози невинно існують. Їхні зусилля спрямовані на забезпечення життєво важливих потреб людей, надаючи їм можливість вижити та повернутись до свого звичного життя після трагедій. Робота міжнародних організацій є життєво важливою для стабільності та гідності нашого світу [65].

Гуманітарне реагування, переважно, несе в собі наступний контекст: допомога та дії, спрямовані на порятунок життів, полегшення страждань, підтримка і захист людської гідності протягом та після техногенних криз, природних катастроф, воєн і збройних конфліктів, а також для запобігання та посилення готовності до подібних подій і ситуацій.

Міжнародні організації ж є рушійною силою впровадження гуманітарного реагування [30].

Найбільшими акторами з надання гуманітарної допомоги в світі вважаються наступні організації:

- Дії проти голоду. Діяльність даної організації спрямована на подолання недоїдання і забезпечення вільного доступу до чистої питної води людям, які цього потребують. А також створення безпеки продовольства.

- Лікарі без кордонів. Це міжнародна гуманітарна організація, що забезпечує населенню постраждалому від природних катастроф і збройних конфліктів медичне забезпечення і за необхідності лікування.

- Міжнародний медичний корпус. Не урядова гуманітарна організація з надання медичної допомоги, покращення якості медичного забезпечення.

- Міжнародний комітет Червоного Хреста. Дана організація забезпечує допомогу в зонах конфліктів і війн, бореться за впровадження законів для захисту жертв збройної агресії.

- Співпраця для повсюдної підтримки і допомоги. Мета даної організації — подолання бідності, збереження життя і забезпечення справедливості в соціумі.

Цілі та визначення гуманітарної діяльності

- Основною метою гуманітарної діяльності є насамперед порятунок людського життя, полегшення страждань і збереження людської гідності під час та після техногенних криз, стихійних лих і військових конфліктів.

- Гуманітарна діяльність повинна ґрунтуватися на принципах гуманного поводження, це означає збереження життя і відновлення якості життя, де б воно не було; неупередженість, маєтсья на увазі здійснення дій виключно без дискримінації між постраждалими чи серед населення; нейтралітет, що означає, що гуманітарні дії запроваджуються не віддаючи перевагу будь-якій стороні у збройному конфлікті чи іншій суперечці; і незалежність, тобто автономія гуманітарних цілей від політичних, економічних, військових або інших цілей, які може мати будь-який учасник протистояння стосовно територій, де реалізуються гуманітарні дії.

- Гуманітарна діяльність включає захист цивільного населення та тих верств населення, які не беруть участь у бойових діях, і забезпечення продовольством,

- Водопостачання, створення санітарних умов, забезпечення житлом, медичними послугами та іншими предметами необхідності. Діяльність здійснюється на користь постраждалих для повернення їх до нормального життя та існування[63].

Гуманітарні принципи

Ресурси, які пов'язані з 4 основними гуманітарними принципами: гуманність, нейтралітет, неупередженість та незалежність.

Принципи гуманності, нейтралітету, незалежності та неупередженості будують основу гуманітарної діяльності.

Загальні принципи

- Поважати встановлені норми і сприяти діяльності міжнародного гуманітарного права, дотримуватись прав захисту біженців і прав людини.

- Нести повну відповідальність державою за жертв надзвичайних гуманітарних ситуацій у межах своїх територій, прагнути забезпечити гнучке і своєчасне фінансове забезпечення на основі колективного зобов'язання прагнути задовольнити гуманітарні потреби.

- Розподіляти гуманітарне фінансування пропорційно і відповідно до потреб, на основі оцінки потреб.

- Вимагати від гуманітарних організацій-виконавців забезпечити коректну участь бенефіціарів у розробці, моніторингу, реалізації і оцінці гуманітарного реагування.

- Сприяти посиленню спроможності постраждалих держав і народів і місцевих громад уникати гуманітарних криз, готуватися до них, пом'якшувати їх і реагувати на них з ціллю забезпечення того, аби уряди і місцеві громади могли ефективніше виконувати свої обов'язки та правильно координувати роботу з іншими гуманітарними партнерами.

- Впроваджувати процес гуманітарного реагування таким чином, аби сприяти відновленню і довгостроковому покращенню ситуації, прагнучи забезпечити підтримку, там де це доцільно і у підтримці за відновлення стійких засобів до існування та переході від гуманітарної допомоги до діяльності з відновлення та розвитку.

- Підтримувати та сприяти центральній і унікальній ролі Організації Об'єднаних Націй у забезпеченні керівництва і координації міжнародної гуманітарної діяльності, важливої ролі Міжнародного Комітету Червоного Хреста та життєво важливої ролі Організації Об'єднаних Націй, Міжнародного Червоного Хреста Руху Хреста і Червоного Півмісяця та неурядових організацій у здійсненні гуманітарної діяльності[30].

У 2016 році було проведено Всесвітній гуманітарний саміт, де було прийнято перелік глобальних зобов'язань міжнародних держав і міжнародних організацій, направлених на посилення рівня підтримки локальної гуманітарної діяльності. Вісім членів Комітету з надзвичайних ситуацій (DEC) уклали Велику угоду (The Grand Bargain), також на даному самімі цими учасниками було підписано Хартію змін (Charter 4 Change) і оновлену Обіцянку змін (Pledge for Change IV). Однак прогрес впровадження триває до сьогодні. Переважна частка спрямування фінансування національним, регіональним і місцевим акторам скоротилася на 50%: відповідно з 4% до 2% у 2022 році . Фінансування – це лише одна зі складових [62].

Міжнародні організації відіграють головну роль у сприянні глобальній співпраці та взаєморозумінню. Їхня присутність та діяльність в різних країнах та регіонах сприяють обміну досвідом, культурному взаємопорозумінню і розвитку міжнародних відносин. Вони допомагають створювати основи співпраці між різними культурами і націями, вдосконалюючи світову спільноту.

Тобто роль міжнародних організацій у гуманітарному реагуванні полягає в захисті гідності та прав людини в найбільш складних обставинах. Вони втілюють гуманітарні цінності та принципи в реальні дії, забезпечуючи людям надію, підтримку і рух до кращого майбутнього. Таким чином, міжнародні організації відіграють неоціненну роль у побудові справедливого та гуманітарного світу.

Гуманітарне реагування і його інформаційний супровід взаємопов'язані і важливі в контексті кризових ситуацій, таких, як природні катастрофи, військові конфлікти та інші надзвичайні події. Взаємодія між ними допомагає підтримати ефективне гуманітарне реагування і сприяти збору, аналізу, розповсюдженню та подальшому обміну необхідною інформацією задля забезпечення відповідності гуманітарних потреб постраждалих.

Найпоширеніші способи, якими гуманітарне реагування та інформаційний супровід взаємодіють:

Збір і аналіз інформації: Інформаційний супровід надає можливість гуманітарним організаціям та владі отримувати актуальну інформацію про ситуацію на місцях подій, потреби населення та ризики. Це дозволяє краще спрямовувати ресурси і діяти ефективно.

Поширення інформації: Гуманітарні організації використовують інформаційний супровід як повідомлення громадськості про ситуацію, потреби та способи надання можливої допомоги, що є важливою складовою для залучення додаткових ресурсів і покращення ситуації.

Координація і співпраця міжнародних організацій з іншими гуманітарними акторами: Інформаційний обмін створює умови для координації своїх зусиль гуманітарним організаціям, владі та іншим зацікавленим сторонам для максимальної ефективності і уникнення дублювання робіт.

Моніторинг ситуації та оцінка того, що відбувається на різних часових проміжках: Гуманітарне реагування вимагає постійного моніторингу і оцінки ситуації. Інформаційний супровід надає засоби для здійснення даних функцій і необхідності потреби змінювати підходи до надання допомоги.

Забезпечення прозорості і обліку ресурсів: Інформаційний супровід допомагає гуманітарним організаціям відслідковувати, куди направляються і як розподіляються кошти і ресурси, та забезпечує прозорість і діяльності, що важливо для донорів і громадськості.

Захист даних та приватності: Під час гуманітарного реагування збираються масиви особистих даних постраждалих. Інформаційний супровід же допомагає забезпечити захист цих даних і дотримання норм збереження приватності і нерозповсюдження певної статистики [43].

Проводячи аналіз діяльності різних суб'єктів, що працюють над реалізацією процесу забезпечення гуманітарною допомогою, необхідно розуміти, що існують наступні види гуманітарної допомоги. Класифікація товарів гуманітарної допомоги в чинному законодавстві є неточною. В залежності від причин настання гуманітарної кризи, необхідна гуманітарна підтримка створюється в залежності від потреб населення.

Наприклад аналіз гуманітарної допомоги, яка поставляється, в Україну, надає можливість показати таку класифікацію:

Головні види гуманітарної допомоги:

- Військова гуманітарна допомога
- Медична гуманітарна допомога, як військова, так і цивільна;
- Гуманітарна допомога для цивільного населення (взуття та одяг, товари харчування, засоби гігієни, побутові товари, санітарне забезпечення);
- Паливо, бо воно необхідне як для цивільних потреб, так і для ведення військової оборони.

Ще однією класифікацією гуманітарної допомоги є допомога за джерелом її надання:

- Надана закордонними донорами;

- Надана донорами в середині країни.

І в залежності від проблематики і масштабності гуманітарної катастрофи даний перелік змінюється.

Сталим залишається лише необхідність інформаційного висвітлення підтримки міжнародної спільноти [30].

Важливість інформаційного супроводу гуманітарної допомоги полягає в обліку і контролі за дотриманням і цільовим використанням цієї гуманітарної допомоги. Висвітлення діяльності гуманітарних організацій в медіа робить процедуру надання гуманітарної допомоги максимально прозорою як для держави, донора, так і для населення.

Також публічність надає можливість вести комунікацію різними міжнародними організаціями між собою таким чином, щоб не дублювати допомогу і раціонально використовувати наявні ресурси.

Таким чином надаючи гуманітарній діяльності публічне висвітлення — Донори розуміють на що йдуть їхні гроші, відчують підтримку і стають зацікавлені у тісній співпраці з державою надалі. Це своєрідна багаторівнева система, що створює можливість вести відкриту гуманітарну діяльність тривалий період часу.

Однак окрім міжнародних і локальних гуманітарних організацій, в процесі гуманітарного реагування активну участь беруть і волонтери. Вони не мають власного міністерства чи централізації, тим не менш під час війни вони також відіграють серйозну роль, а їхня безпека і ефективність залишаються основними задачами для збереження життя багатьох українців.

Основні негативні наслідки, які може викликати некоректний інформаційний супровід для волонтерів:

- Створити загрозу для життя, здоров'я і приватності волонтерів, гуманітарних представників і представників влади, а також переміщених всередині країни цивільних осіб.

Волонтери – це не завжди публічні особи. Згадування у медіа ресурсах для деяких волонтерів може бути причиною конфліктів, надмірної уваги, а часто і

вимагання гуманітарної допомоги від сусідів і знайомих. Не можна повідомляти місцезнаходження волонтерів без їхньої згоди або кількість переселенців, що знаходяться у конкретному прихистку. Якщо люди не дали на це згоди на фото- і відео зйомку, не можна публікувати їх фото— це може причиною загрози їхньому життю або життю їхніх родичів, які, можливо, залишилися на територіях окупованих загарбником [65].

Так, наприклад, у квітні 2022 року на території Запорізької області під час процесу евакуації мирного населення, росіянами було незаконно взято у полон волонтера з Великої Британії. Його було примусово доставлено в Донецьку область, на підконтрольну окупантами територію, а на початку літа, через півтора місяця постійних переговорів між українською і російською сторонами, його тіло з ознаками тілесних тортур було повернуто на територію підконтрольну Україні. Однією з можливих причин взяття в полон волонтера, був пост у російському пабліку на платформі Telegram, посту з координатами місця проведення евакуації цивільного населення з окупованої території [56].

- Створити загрозу гуманітарним вантажам. Коштовні гуманітарні грузи під час військових дій можуть зацікавити мародерів, шахраїв, ворога, грабіжників. Не можна надавати інформацію про шляхи переміщення вантажів і місця їхньої дислокації, яка може стати в нагоді людям, що бажають викрасти дані речі.

Таким чином 13 травня 2023 року внаслідок влучання російської ракети в Тернополі згорів склад з гуманітарною допомогою християнської місії. На складі зберігались гуманітарна допомога благодійного фонду з закордону, яку волонтери планували передати лікарням і госпіталям [50].

- Запобігати продуктивній роботі волонтерів. Під час доставки і видачі гуманітарної допомоги, волонтери і організації гуманітарного спрямування самі обирають, де видача буде відбуватися, в який час, і за якими контактами можна буде тримати зв'язок з волонтерами.

Прикладів порушення процесу видачі гуманітарних товарів багато. Подія 20 червня 2023р., коли у місті Часів Яр рятувальники роздавали цивільним громадянам товари гуманітарної необхідності і росіяни обстріляли пункт видачі [27]. У липні

цього ж року в Запорізькій області, у місті Оріхів, російські військові скинули авіабомбу на пункт видачі гуманітарної продукції, 11 людей зазнали поранень і 4 особи загинуло [48]. В листопаді 2023 року, також в Запорізькій області, в місті Степногірськ, окупанти запустили Дрон, який було скинуто неподалік від місця видачі гуманітарної підтримки, загинула 1 жінка і було поранено ще 2 [38].

Отже волонтери самостійно обирають рівень своєї публічності. Це є умовою для їхньої ефективної діяльності..

Також не можна уточнювати в інформуванні волонтерської діяльності наступне:

- Фото і відео локацій, де зберігаються гуманітарні вантажі, прихисток переселенців чи пункти видачі допомоги. Оскільки за такими даними можна визначити фактичне розташування об'єкту, способом пошуку локації по фото, до того ж Російська Федерація веде політику з дезінформації і залучення українців до війни зі свого боку, пропонуючи їм оплату за допомогу з наведеннями.

- Автомобільні номери.

- Контакти, мобільні номери та іншу внутрішню інформацію.

Отже, коректний інформаційний супровід і гуманітарне реагування взаємопов'язані та взаємодоповнюються, створюючи умови для більш успішної та ефективної роботи гуманітарних організацій та владних структур у реагуванні на кризові ситуації.

1.3 Необхідність інформаційного супроводу проведення гуманітарних проєктів та програм.

Система інформаційного супроводу – це сукупність взаємопов'язаних інформаційних явищ та процесів стійка в своїй внутрішній організації, які акумулюються державним забезпеченням і неурядовими організаціями на основі сукупності ідей і стратегічного планування.

Інформаційний супровід зовнішньої політики держави в сфері гуманітарної діяльності є механізмом та процесом відтворення стратегічно спланованої концепції зовнішньої політики, її впровадження у суспільну свідомість нації та використання у конфліктах.

Підтримка в недійному просторі націлена на здійснення зовнішньополітичних завдань акторів гуманітарної діяльності шляхом донесення мети надання допомоги до кожної людини [36].

Виходячи з цього, головною метою інформаційного супроводу є формування у суспільній свідомості установок, які гарантують підтримку дій та рішень керівництва держави, донесення до суспільної свідомості уявлень про гуманітарну підтримку, адекватні інтересам правлячих груп, формування певної реакції і поведінки одержувачів інформації, поширення цінностей та ідей усередині та за межами суб'єкта-носія цих цінностей.

Адміністрація держави регулює процес інформаційного супроводу гуманітарного реагування, причому на ній лежить відповідальність за механізми, пов'язані з затвердженням та прийняттям рішень, управлінням державою та розподілом влади.

Реалізація гуманітарної діяльності може відбуватися як в країні реєстрації бенефіціарів, та і в потребуючих допомоги державах.

Зростання масштабів та складності усунення гуманітарних наслідків воєн і збройних конфліктів, техногенних катастроф і природних катаклізмів, що характеризує сучасний етап глобального розвитку, ставить під загрозу існування світу.

Сучасні виклики і загрози неможливо приймати і вирішувати за допомогою традиційних методів, які знайшли закріплення в практиці та нормативних актах Організації Об'єднаних Націй. Виникає потреба адаптації наявних і пошук нових варіантах організації зусиль світової спільноти та окремих держав, які були б здатні забезпечити превентивність впливу, ослаблення чи недопущення негативних наслідків силового втручання, мінімізацію матеріальних витрат, підтримку світової громадської думки. Таким засобом і стала міжнародна гуманітарна діяльність [45].

Ці аспекти слугували створенню інформаційного забезпечення і зарахування його в розряд самостійної складової міжнародної гуманітарної діяльності, яка потребує самостійного організаційного та інституційного оформлення, ресурсного забезпечення і організації.

Тобто, інформаційне забезпечення міжнародної гуманітарної діяльності - це комплекс узгоджених за місцем, часом, умовами і завданням заходів, що здійснюються спеціальними інформаційними структурами суб'єктів міжнародної гуманітарної діяльності, що діють в їх інтересах іншими інститутами та організаціями, спрямованими на збір, аналіз, накопичення та подання інформації суб'єктам міжнародної гуманітарної діяльності, а також створення сприятливих зовнішніх та внутрішніх інформаційних умов для досягнення цілей та вирішення завдань міжнародної гуманітарної діяльності.

Можливості інформаційного забезпечення дозволяють суб'єктам міжнародної гуманітарної діяльності вирішувати за його допомогою низку найважливіших завдань, основними з яких є:

- прогноз моніторинг розвитку гуманітарної обстановки в регіонах, що для країн-донорів є геополітичним інтересом, або становлять загрозу національній безпеці;

- забезпечення функціонування системи управління міжнародними силами гуманітарного реагування, змістовне наповнення інформаційних потоків, що склалися в цій системі, та управління ними;

- мобілізація широкої міжнародної ресурсної підтримки; акумуляція фінансових, матеріальних та людських ресурсів, необхідних для досягнення цілей і вирішення задач міжнародної гуманітарної діяльності;

- переконання у необхідності гуманітарного втручання міжнародного співтовариства, населення країн-донорів, населення і керівництва кризового регіону, обґрунтування цілей, що декларуються суб'єктами міжнародної гуманітарної діяльності;

- підняття в очах світової спільноти, населення країн-донорів та регіону гуманітарного реагування у проведення гуманітарної операції; стабілізація ситуації гуманітарної кризи в певному регіоні і створення сприятливих умов для проведення гуманітарної операції - тобто протидія дезінформації і пліткам;

- формування у населення, органів адміністративного і державного управління, об'єднань громадян у районі проведення операції загальної точки зору на події, що відбуваються, протидія масовим повстанням;

- сприяння інтенсифікації інтеграційних процесів країн-донорів і інших міжнародних неурядових організацій, а також розширенню участі держави в забезпеченні гуманітарними послугами.

Оскільки нормативно закріплена термінологія відсутня, тобто відсутні поняття суті і форми, забезпечення і координації гуманітарної діяльності, порядок проведення, відсутність аналізу інформаційної складової гуманітарної діяльності, необхідне створення суттєвого аналізу механізму забезпечення інформаційного супроводу міжнародної гуманітарної діяльності.

Масштабність і складність гуманітарних завдань, які стоять перед світовою спільнотою, потребує інших заходів щодо роботи із інформацією, що стає окремим і вартісним ресурсом, який визначає дієвість чи то неуспішність гуманітарної операції. З приводу механізму інформаційного забезпечення гуманітарної діяльності, що існує на сьогодні, то він не відповідає характеру сучасних інформаційних відносин учасників міжнародної гуманітарної діяльності

Глобальну систему інформації і раннього сповіщення Продовольчої і сільсько-господарської організації Об'єднаних Націй (FAO) сьогодні можна назвати основною інформаційною системою, яка є всеосяжною системою міжнародного сповіщення і попередження про загрози для урожаю і продовольчого постачання, саме вона продовжувала на фоні різкого збільшення кількості продовольчих криз попереджати міжнародне співтовариство про продовольчі кризи і неврожаї яких не уникнути. З 1998 і до 2000 року майже всі регіони постраждали від сильних антропогенних катастроф або стихійних лих.

Реалізація цієї системи, що обробляє дані, зібрані у полях і за допомогою супутників, здійснюється через спостереження за ситуацією в усьому світі з погляду видів на урожай, продовольче постачання і попит, таким чином виявляються території, на яких є загроза виникнення нестачі продовольства, тож на

регулярній основі створюється і оновлюється оцінка можливих запитів у продовольстві в надзвичайних ситуаціях [43].

Гуманітарні проблеми і катастрофи спричинені не лише продовольчими кризами, а й стихійними негодами або ж спровоковані військовими конфліктами. І інформаційне забезпечення в системі гуманітарного реагування - це не лише оповіщення людей про лиха, які загрожують, а також і контроль, моніторинги, звітність, поновлення та поширення знань фахівців з надання гуманітарної допомоги.

Можливості інформування про гуманітарну діяльність мають дозволяти суб'єктам сфери цієї діяльності вирішувати ряд найважливіших завдань з його допомогою.

Окрім звичного постачання про наявність несприятливих тенденцій суб'єктів моніторингової інформації, конфліктного чи кризового потенціалу в регіонах, що знаходяться в межах їхніх геополітичних інтересів, на передній план вступають дія на громадську свідомість, яка є ключовим чинником у досягненні успіху у світовій політиці в цілому, а також зокрема у сфері міжнародної гуманітарної діяльності [43].

У сучасному світі проблема спеціалізації саме у сфері інформації стає вирішальною. Ті несуттєві фінансові ресурси, що окремі гуманітарні неурядові і міжнародні організації мають у своєму розпорядженні, не дають можливості наймати висококваліфікованих медіа спеціалістів, інформаційних менеджерів, фахівців з лобювання, реклами і журналістів. Об'єднання ж рекламних та інформаційних послуг в регіональному PR – центрі гуманітарних організацій дозволяє:

- Проводити моніторинг, збирати, систематизувати та на постійній основі оновлювати базу допоміжної інформації для усіх гуманітарних місій (події, адреси, телефони, публікації, імена та ін. по географічних і тематичних, запитах і інтересах);

- Оцінювати масиви інформації, аналізувати і цільовим чином розповсюджувати інформацію і необхідні матеріали, які гуманітарні організації мають в своєму розпорядженні, але знають як ними розпорядитися не у всіх випадках;

-Вести цільові солідарні PR і організувати їх в цілому. Кампанії з найгостріших проблем планети, країни, регіону, до того ж не лише на локальному, а й на загальноукраїнському й світовому рівнях;

-Сприяти популяризації стратегій і ідеї і створювати і в подальшому поширювати проекти для підтримки населенням їх, співтовариством неурядових організацій, урядами і комерційними структурами;

-На основі реальної діяльності створювати позитивний імідж гуманітарної діяльності загалом.

-Безумовне суспільне благо і цінність – це і є сам процес узгодження, взаємного врахування цілей і інтересів [45].

Агентство Сполучених Штатів Америки з міжнародного розвитку фінансує проект «Медійна програма в Україні».

Дана ініціатива створена для надання місцевими медіа засобам можливості поширювати серед населення України високоякісну інформацію і перевірені новини. Проект також дозволяє протидіяти негативному впливу ззовні і направлений на європейську інтеграцію.

На даний момент в Україні важливим є проведення медіа реформ у таких галузях, як доступ до публічної інформації і відкритість медіа джерел і підтримка гуманітарних місій.

А в подальшому дана програма ставить за мету забезпечення механізмів саморегуляції в інформаційній спільноті і підвищення можливості українських медіа надавати населенню інформацію, котра допомагатиме протидіяти впливу російської пропаганди під час війни.

РОЗДІЛ 2

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУПРОВОДУ ГУМАНІТАРНОГО РЕАГУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

2.1 Інформаційна підтримка, моніторинг та звітування під час реалізації гуманітарних проектів та програм.

Інформаційна підтримка гуманітарних проектів та програм сприяє їх просуванню і є важливою для успіху місії, бо вона привертає увагу громадськості, донорів і держав до проблем гуманітарного значення. Для надання інформаційної підтримки гуманітарним проектам та програмам зазвичай використовують наступні засоби інформування:

Створення інтернет сторінок, веб-сайтів і сторінок в соціальних мережах для проекту або програми, на цих ресурсах розміщується інформація про їхню мету, глобальні цілі, поширюють новини щодо просування проекту, а також ці ресурси дають можливість здійснювати донацію онлайн.

Активне просування сторінок в соціальних мережах проекту, зазвичай на таких платформах як Facebook, Twitter, Instagram, використовується для залучення людей і збільшення їх знань про нагальні питання та розповсюдження інформації.

Новинні блоги і окремі статті. Ведення регулярних блогів і статей або ж новин в засобах масової інформації для розповсюдження важливої і основної інформації про гуманітарний проект чи проблему, яку він намагається вирішити.

Розповсюдження відеоматеріалів. Поширення відеороликів і презентацій, в яких розповідається про успіхи і невдачі, виклики проекту, і розміщення їх на таких платформах як YouTube та інших.

Прес-релізи також є не менш важливим способом інформування громадськості. Публікація прес-релізів і інформаційних матеріалів для засобів масової інформації і журналістів для привертання уваги вагомих відомих засобів масової інформації.

Залучення волонтерів: Залучення волонтерів, які можуть допомагати з розповсюдженням інформації про проект у своїх спільнотах і в мережі.

Партнерства: Встановлення партнерств з іншими організаціями, бізнесами та громадськими об'єднаннями для спільної роботи над проектом та спільного розповсюдження інформації [49].

Ведення і публікація звітності на відкритих інтернет-ресурсах. Регулярна звітність про успіхи і розподілення фінансів для забезпечення прозорості і довіри до програми гуманітарного спрямування.

Проведення спеціальних публічних заходів і виставок. Участь у гуманітарних виставках чи то конференціях і інших подіях для зустрічі з бенефіціарами, спонсорами і іншими організаціями та зацікавленими сторонами.

Розсилка електронною поштою. Поширення електронних листів і регулярних новинних листів до споживачів і підписників для збільшення уваги до проекту і його розуміння.

Інформаційна підтримка гуманітарних проектів та програм – це головний інструмент їхнього успіху, саме вона може допомогти залучити більше зацікавлених осіб, спровокувати збільшення фінансування та підтримки для вирішення важливих глобальних гуманітарних проблем.

Беручи до уваги значення інформаційної підтримки для гуманітарних проектів та програм важливими аспектами ведення такої діяльності є:

Моніторинг і оцінка. Забезпечення системи моніторингу та оцінки проекту для подальшого збору даних про ефективність програми та досягнуті нею результати, інформування громадськості про досягнення проекту.

Взаємодія з громадськістю. Себто відкритий діалог з народом, відповіді на головні запитання і звернення громадськості, сприяння обговоренню і обміну ідеями для розвитку і поширення гуманітарного проекту.

Використання інформаційних технологій. Використання сучасних технологій, як наприклад, месенджери, мобільні додатки та інші засоби комунікації для збільшення зацікавленої аудиторії.

Видимість проекту на міжнародному рівні. Вивчення можливостей для просування проекту на світовому рівні і забезпечення підтримкою від глобальних гуманітарних організацій.

Розширення переліку партнерів. Пошук нових спонсорів і співпраця з стратегічними партнерами, співпраця з іншими гуманітарними і благодійними фондами для роботи в групі і підтримки проекту.

Громадський апеляційний фонд. Заснування фонду чи механізму для проведення зборів на потреби від громадськості аби забезпечити подальше розширення і фінансування проекту.

Освіта та усвідомлення. Створення і сприяння освітнім кампаніям для громадськості з ціллю підвищення рівня усвідомлення щодо проблеми, яку вирішує проект, і необхідності його підтримки.

Креативний підхід. Ведення нетипових і креативних способів привертання уваги, як оригінальні конкурси, трансляції, віртуальні події, хештег-кампанії.

Співпраця з медіа ресурсами. Робота з журналістами та засобами масової інформації для привертання уваги до програми та публікації інформації про нього.

Комплексний підхід полягає в тому, що важливим інструментом для досягнення цілей гуманітарних проектів і програм є інформаційна підтримка, бо вона сприяє залученню уваги та ресурсів для вирішення обраних організацією глобальних проблем [20].

Що стосується ситуації в Україні, починаючи з лютого 2022 року, Російська Федерація розпочала повномасштабне воєнне вторгнення на території України, що потягнуло за собою найбільш швидко зростаючу гуманітарну кризу в країні.

Війна спричинила масове зростання кількості біженців і територіальні переміщення населення у світі, що стало наймасовішим з періоду Другої світової війни. Майже 8 мільйонів біженців з України на даний момент зареєстровано офіційно в Європі, ще 6.3 мільйонів українців стали внутрішньо переміщеними особами. Як реакція на підвищення гуманітарних потреб – Комітет з надзвичайних ситуацій з кінця березня 2022 року звернувся за допомогою до Великої Британії, щоб закликати до гуманітарної допомоги Україні.

Дане звернення стало поштовхом для загального надання фінансової допомоги у розмірі 380 мільйонів фунтів стерлінгів від громадськості Великої Британії. Окрім цієї допомоги, додаткове фінансування організували UK Aid. Дані

організації і їх партнери організують реагування на гуманітарну кризу в Україні та сусідніх країнах по сьогоднішній день і ще протягом наступних 2 років:

- Action Against Hunger Concern Worldwide (UK)
- ActionAid International Rescue Committee (IRC)
- Age International
- Oxfam
- GB British
- Red Cross Plan International
- UK CAFOD
- Save the Children
- UK CARE
- International UK World Vision Christian Aid.

Поточні і прогнозовані гуманітарні потреби в Україні, що є пріоритетними :

Так названий «зимовий режим»: Він включає підготовку до зимового періоду і похолодань.

Багато міжнародних організацій з надання гуманітарної допомоги повідомили про намір надавати теплі речі, ковдри і матеріали необхідні для тимчасового ремонту житла постраждалих. Після минулорічних авіаударів Російською Федерацією по енергетичній інфраструктурі країни, міжнародні організації зацентрували увагу над тим, що пріоритетом надання допомоги є капітальний ремонт житлових фондів, забезпечення України і її постраждалих територій електроенергією і опаленням в зимовий сезон. Ремонт систем тепlopостачання, створенням пунктів аварійного обігріву і облаштуванням підземних сховищ займаються Міські ради.

Широкомасштабне переміщення в майбутньому. Міжнародні організації, що займаються гуманітарним реагуванням в Україні передбачали широкомасштабне переміщення жителів України в наступні декілька років в зимовий час, це може бути пов'язане зі зниженням рівня температури і у випадку, авіа удари продовжаться в цьому році чи призведуть до більш глобальних і тривалих відключень електроенергії. Деякі експерти гуманітарної сфери передбачали деубранізацію –

переміщення людей з великих міст у селища, а даниа ситуація зробить гуманітарну допомогу (що переважно базується саме у містах) надзвичайно складною в організації.

В даному випадку швидкі і адаптивні гуманітарні місії зі своїми працівниками і волонтерами мають переваги над великими міжнародними організаціями [14].

Психосоціальна підтримка і відновлення метального здоров'я. Гуманітарні проекти, що надають допомогу потерпілим в Україні від війни жителям – в незалежності від розміру та масштабів – наголошували на необхідності відновлення психологічного стану для локальних працівників і волонтерів і обов'язково для тих вертів населення України, що потребують допомоги.

В перші місяці війни працівники гуманітарних місій в Україні і волонтерські організації працювали майже цілодобово, без відпочинку, часто з колосальним ризиком для життя і здоров'я. До того ж вони особисто постраждали від військових дій.

Фінансування і партнерство не мають обмежуватись наданням коштів та психосоціальною підтримкою.

Таким чином інформаційна підтримка у війні має важливу роль. Наприклад, весною 2023р. інтернет платформа американського виробника Patreon, потрапила у скандал через допомогу росіянам у веденні війни проти України.

Український активіст і медійний діяч Сергій Стерненко у квітні цього року написав пост на платформі Twitter, де йшлося про те як Patreon на своїх ресурсах допомагає представникам Росії збирати фінансову допомогу на продовження війни в Україні, але в цей же час блокує українців за збори на підтримку збройних сил України.

В пості йшлося про те, що акаунт в даному застосунку Сергія Стерненка було видалено, а причиною видалення зазначено було фінансування військових цілей.

І такий випадок був не єдиний, таким же чином в минулому році видалили акаунт українського блогера і журналіста Айдера Муджабієва, а за декілька місяців до цього вилучено профіль фонду благодійної підтримки «Повернись живим». Головна проблема даної ситуації полягала в тому, що профілі росіян, що займаються

пропагандою і проводять збори на армію Російської Федерації на даному ресурсі, Patreon не видаляє [55].

Таким чином в інформаційному полі відбувались дії, що провокували фінансування війни в Україні, але після голосної заяви Сергія Стерненка, команда розробників Patreon відновила профілі українських діячів, і таким чином інформаційний супровід даної ситуації допоміг частково її врегулювати.

2.2 Виклики і перешкоди інформаційного супроводу гуманітарного реагування діяльності ООН, ЄС та недержавних міжнародних організацій у гуманітарному реагуванні в Україні в період російсько-української війни.

Діяльність ООН, ЄС, Міжнародного медичного корпусу та інших недержавних міжнародних організацій в гуманітарному реагуванні на конфлікт в Україні, спровокований військовим вторгненням Російської Федерації в Україну, є важливим аспектом для надання допомоги десяткам тисяч людей, що залишились без домівок і постраждали внаслідок цього конфлікту.

Головні місії впроваджені в Україні цими організаціями це:

ООН (Організація Об'єднаних Націй):

Агентство Організації об'єднаних націй у справах біженців – це міжурядова глобальна організація, діяльність якої полягає у захисті прав людей, порятунку життів і сприянні створенню якісного майбутнього для біженців та тимчасово переміщених осіб, а також для людей без громадянства.

Місії ООН працюють в Україні з 1994 року, з часу як Агентство підтримало репатріацію кримських татар. З 1996 року було укладено Угоду з урядом України. Відповідно до мандату, УВКБ ООН забезпечує послуги підтримки і захисту, аби допомогти біженцям з країни та внутрішньо переміщеним громадянам, а також постраждалим в наслідок військового конфлікту і людям, що не мають громадянства мати доступ до основних послуг і своїх справ й знайти рішення й підтримку з боку організації.

З початком російської агресії на території України у 2014 році УВКБ присутність ООН на сході України збільшилась задля надання гуманітарних послуг та допомоги людям, що потерпають від війни в Україні. А вже з початком

повномасштабного військового конфлікту з боку Російської Федерації в лютому 2022 року УВКБ ООН почало активно розширювати свою діяльність по всій території України, особливо, що стосується територій, що перебувають під тимчасовою окупацією Російської Федерації [61].

Повномасштабна російсько-українська війна з лютого 2022 року призвела і продовжує призводити до загибелі мирних жителів, руйнування родин, втрати житла, майна, заощаджень й робочих місць.

Спад економіки та постійна інфляція підвищують ризик і знижують якість життя як сімей, так і цілих громад, чії життя були зруйновані через зміну місця проживання, у все більш небезпечніше становище. Сильних ушкоджень зазнала цивільна інфраструктура, це порушило постійне постачання газу і електрифікацію житлових зон, вільний доступ до палива. Масові ракетні обстріли і атаки безпілотними літальними пристроями продовжують нести загрозу громадянам по всій Україні та захисту населення України.

Близько однієї третьої українців були змушені покинути своє житло, 5,5 мільйонів українців станом на 2023 рік є переміщеними всередині країни, майже 6,3 мільйонів жителів України мають статус біженців закордоном. Це найбільш масова криза переміщення людей по всьому світу і ситуація динамічно продовжує погіршуватись.

Гуманітарні запити від України продовжують зростати, бо військові дії тривають, і, згідно з даними, 17,7 мільйонам людей необхідна гуманітарна допомога згідно даних Огляду гуманітарних потреб та плану реагування на 2023 рік [64].

Внутрішньо переміщені особи, люди літнього віку і особи з інвалідністю є однією з найбільш уразливих груп, що страждають від військових дій. Управління Високого Комісара Організації Об'єднаних Націй з Прав Людини – це одна з більш ніж 660 організацій й партнерів, що на момент 2023 року діють в Україні в рамках міжвідомчого гуманітарного реагування, і воно розширило рамки та охоплення місій для надання послуг і допомоги як можна ближче до гарячих точок та в деокупованих регіонах, де проживають особи з високим рівнем уразливості, включаючи переміщених осіб і тих, хто повертається на відвойовані території.

UNHCR (Верховний комісар Організації Об'єднаних Націй у справах біженців) забезпечує підтримку для біженців, що виїхали з країни і внутрішньо переміщених осіб в середині держав, місія організує забезпечення їх основних потреб, таким як житло, харчування і надання медичної допомоги.

UNICEF (Дитячий фонд Організації Об'єднаних Націй) працює над забезпеченням неповнолітніх освітою і впроваджує захист від насильства та експлуатації [61].

Європейський Союз (ЄС):

ЄС займається наданням допомоги кризовим зонам та державам, що стикаються з постконфліктною нестабільністю і кризою. Дана організація допомагає постраждалому населенню по всьому світу, підвищуючи обізнаність про попередні гуманітарні кризи в усьому світі – часто затяжні кризи, які не були достатньо згадані в засобах масової інформації та міжнародної спільноти, виділяючи до 20% свого початкового гуманітарного бюджету на ці кризи.

ЄС надає значну фінансову підтримку Україні для гуманітарної допомоги та відновлення пошкоджених інфраструктур.

ЄС співпрацює разом з ОБСЄ (Організація з безпеки та співробітництва в Європі) проводячи моніторинг ситуації на в гарячих точках , зокрема що стосується дотримання правил ведення війни і припинення вогню.

ЄС – це провідний міжнародний донор у ситуаціях вимушеного переміщення. Лише у 2020 році ЄС виділив більшу частину свого гуманітарного бюджету, а саме більш ніж 900 мільйонів євро на місії і проекти, направлені на забезпечення потреб вимушено переміщених осіб та біженців [60].

Недержавні міжнародні організації:

Чисельні неприбуткові організації і гуманітарні фонди працюють в Україні, надаючи гуманітарну допомогу, житло постраждалим, медичне забезпечення та іншу підтримку.

"Лікарі без кордонів", "Міжнародний медичний корпус", "Червоний Хрест" та інші, здійснюють гуманітарну діяльність в регіонах, що постраждали від конфлікту: відновлюють медичні заклади, забезпечують надання необхідного обладнання,

проводять тренінги для підвищення рівня обізнаності громадян України у сфері домедичної і медичної допомоги, проводять сесії для підтримки психоемоційного стану населення та виконують безліч потрібних функцій гуманітарної діяльності.

Всі ці ініціативи і місії спрямовані на полегшення гуманітарних страждань цивільного населення в Україні протягом і після війни та надання допомоги тим, хто цього потребує. Гуманітарне реагування включає в себе надання продуктів харчування, медичної допомоги, освіти, житла та інших форм підтримки, а також спостереження та допомогу в захисті прав людини в умовах конфлікту.

Медична допомога:

Лікарі та медичні групи з різних країн світу, включаючи недержавні організації, надають медичну допомогу постраждалим та пораненим внаслідок війни.

Освіта:

Гуманітарні організації працюють над забезпеченням дітей та молоді доступом до якісної освіти в умовах конфлікту, включаючи навчання в школах, вищих навчальних закладах та дистанційну освіту.

Захист прав людини:

Організації з прав людини займаються моніторингом і запобіганням порушення прав людини в місцях загострення конфлікту і допомагають жертвам отримати захист та справедливість.

Розмінування:

Організації, які займаються розмінуванням, проводять регулярні операції з розчищення вибухонебезпечних територій та видалення небезпечних предметів, що залишаються після бойових дій.

Важливим є також співробітництво і координація між усіма діючими гуманітарними організаціями, в тому числі з урядом України та іншими відповідними інституціями для максимально ефективного надання допомоги постраждалим в умовах конфлікту.

Гуманітарна діяльність у контексті російсько-української війни продовжується, оскільки необхідність в ній залишається актуальною для подолання гуманітарних викликів, пов'язаних з конфліктом [66].

Але часто інформаційний супровід гуманітарного реагування в умовах конфлікту або кризи може стикається з низкою викликів і перешкод, таких як:

Зони небезпеки та ведення конфлікту: На територіях збройного конфлікту може бути небезпечно для засобів масової інформації, гуманітарних працівників і журналістів які намагаються надавати інформацію. Це може створювати обмеження для доступу до інформації і сприяти створенню ризику для тих, хто намагається дану інформацію зібрати, проаналізувати і поширити.

Обмеження поширення інформації та цензура: Уряди держав так само, як і збройні групи можуть створювати цензуру чи обмеження для збору і поширення інформації на території ведення військових дій, а це в свою чергу ускладнює діяльність гуманітарних організацій та роботу журналістів і розслідувачів.

Поширення дезінформації та неправдивих новин: Ведення військових конфліктів створюють умови для розповсюдженню дезінформації та пропаганди, які можуть впливати на прийняття рішень з приводу надання гуманітарної допомоги або змінювати настрої у суспільстві.

Проблеми інфраструктури: В межах територій, що постраждали від конфлікту, доступ до засобів масової інформації та комунікаційної інфраструктури може бути обмежений або навіть повністю відсутній, це є негативним фактором для ведення інформаційного обміну.

Захист журналістів і інформаційних працівників: Журналісти і репортери, а також інші інформаційні працівники постійно ризикують власним життям задля своєї діяльності в зонах конфлікту, загрози для їх безпечного розміщення на територіях ведення конфлікту можуть обмежити їхню можливість збирати та поширювати інформацію.

Мовні і культурні бар'єри: В зонах конфлікту можуть існувати культурні і мовні перешкоди, що роблять складним процес збору, аналізу і поширення

інформації для іноземних гуманітарних та інформаційних організацій та журналістів.

Відсутність чи нестача фінансування: Інформаційний супровід гуманітарного реагування потребує суттєвих фінансових вкладень, і недостатнє фінансування створює низку обмежень на здатність журналістів і медіа організацій надавати необхідну інформацію.

Щоб боротись з даними викликами – необхідно розвивати механізми для забезпечення безпеки працівників інформаційної сфери, здійснювати постійний моніторинг і розповсюдження інформації, своєчасно зупиняти поширення дезінформації та підтримувати інфраструктуру для забезпечення відкритого доступу до інформації в умовах конфлікту. Розширення співпраці між журналістами, владними структурами та гуманітарними організаціями теж може допомогти в подоланні цих перешкод.

Також інформаційний супровід гуманітарного реагування може бути вдосконалений за рахунок таких дій і стратегій:

Регулярна звітність та оцінка: Організації гуманітарного спрямування мають регулярно звітувати про проведення своєї діяльності і поширювати результати гуманітарних операцій для забезпечення прозорості своїх місій.

Залучення соціальних медіа ресурсів: Соціальні медіа можуть використовуватися для ефективного і швидкого поширення інформації про гуманітарну діяльність і ситуацію в зоні конфлікту. Однак слід бути обережними щодо розповсюдження дезінформації на цих платформах ворогом.

Гуманітарні комунікації: Гуманітарні організації повинні активно співпрацювати з місцевими органами влади, журналістами і загалом громадськістю, аби створювати ефективні комунікаційні стратегії і інформаційні кампанії для забезпечення підвищення обізнаності з приводу гуманітарної ситуації та потреб постраждалих.

Захист інформаційних працівників, репортерів і журналістів: Забезпечення безпеки для журналістів та всіх інших інформаційних працівників у зонах конфлікту є важливою передумовою для збору і поширення інформації.

Сприяння розвитку локальних місцевих журналістських бюро і засобів масової інформації: Підтримка місцевих журналістів і локальних інформаційних ресурсів допоможе забезпечити доступ до достовірної інформації в умовах конфлікту і підвищить правдивість висвітлення подій.

Запобігання дезінформації: Організації можуть активно співпрацювати для виявлення і спростування дезінформації та пропагандистських наративів та надавати власні достовірні джерела інформації [20].

Але не дивлячись на широкий розголос активної діяльності організацій з гуманітарної допомоги в Україні в період війни, більшість міжнародних гуманітарних акторів не виправдали очікувань на конкретні дії і вплив на Росію, котрих очікували українці.

Цитата, що «ООН стурбовані» стала поширеною в соціальних мережах як «мем» (жарт), оскільки представники даної організації робили багато заяв, щодо наголошення на серйозності гуманітарних проблем в Україні, але при цьому не робили ніяких дій на їх подолання.

Організація створена після Другої світової війни, яка має забезпечувати міжнародну безпеку і захист від конфліктів, виявилась неспроможною забезпечити мир і що найменш полегшити страждання народу країни в якій ведеться активна війна, держави, що на довгостроковій перспективі напряму впливає на життя інших держав у світі.

Також, у велику кількість скандалів, щодо неспроможності в допомозі в подоланні гуманітарної катастрофи в Україні, потрапив Міжнародний комітет Червоного Хреста.

Дана організація робила цілу низку неоднозначних заяв щодо Росії, наприклад в період підриву Каховської гідроелектростанції, на офіційному сайті даної організації було розміщено оголошення про активне сприяння Росії у розвитку міжнародного гуманітарного права, а Московську делегацію, було названо однією з центральних представниць гуманітарної дипломатії в усьому світі [62].

Інформаційний супровід гуманітарного реагування є важливим елементом в управлінні гуманітарними кризами, оскільки він допомагає забезпечити надання

допомоги тим, хто її потребує, та підвищує обізнаність громадськості та міжнародної спільноти щодо гуманітарних потреб у зоні конфлікту.

Проте вирішення викликів і перешкод в інформаційному супроводі вимагає спільних зусиль організацій, влад, журналістів та інших зацікавлених сторін. І як ми бачимо на прикладах, не завжди інформаційний супровід доводить активну участь у допомозі, іноді він може бути застосований просто як піар для організацій і згадка про «активну діяльність».

2.3 Необхідність інформаційного супроводу процесу гуманітарного розмінування в Україні.

Виявленням, знищенням, знешкодженням утилізацією вибухонебезпечних предметів на території України і розробкою нормативно-правових актів згідно з законодавством займається Державна служба України з надзвичайних ситуацій. Дана служба працює по всій території держави, окрім місцевості, що надано для діяльності Збройних Сил України або інших військових формувань в Україні.

Державна служба України з надзвичайних ситуацій реалізує заходи протимінної діяльності у межах своїх повноважень згідно з імplementованими Міжнародними стандартами протимінної діяльності «IMAS» в Україні.

Основні напрямки роботи Державної служби України з надзвичайних ситуацій:

- Проведення гуманітарного розмінування акваторій водних об'єктів і ділянок місцевості від різного роду боєприпасів, вибухонебезпечних предметів, мін.

- Навчання населення та інформаційно-роз'яснювальна робота про ризики, зв'язані з вибухонебезпечними предметами та пояснення правил поведінки в разі виявлення потенційно небезпечних предметів цивільними.

- Надання допомоги локальним органам влади пі протягом процедури проведення евакуації постраждалих з територій уражених боєприпасами і тих, що потрібно знезаразити від залишкових елементів від мінування, постраждалому населенню, враховуючи надання медично-психологічної допомоги, відновлення інфраструктури територій, що потерпіли від військового конфлікту.

-Проведення заходів зі знешкодження і утилізації залишкових чи то непридатних для використання боєприпасів.

Щоб забезпечити ефективне впровадження завдань і необхідних заходів в галузі гуманітарного розмінування Державна служба України з надзвичайних ситуацій створила окрему систему для гуманітарного розмінування.

Також було впроваджено її ефективне функціонування. Дана система має три рівні – координаційний, організаційний та виконавчий.

На координаційному рівні працює комісія, яка займається питаннями гуманітарного розмінування. Комісія обирає пріоритетні на даному етапі напрямки подальшої діяльності.

Профільний структурний підрозділ апарату Державної служби України з надзвичайних ситуацій організовує контроль і забезпечення виконання завдань з гуманітарного розмінування.

Дана діяльність відбувається на організаційному рівні.

Перший рівень виконання – це піротехнічні підрозділи. Вони займаються практичною складовою комплексу заходів гуманітарного розмінування [31].

Також існує окреме угруповання для проведення завдань з гуманітарного розмінування Державної служби України з надзвичайних ситуацій. Це 100 піротехнічних відділень і більш ніж 600 працівників, що розташовані в усіх регіонах України.

Державна служба України з надзвичайних ситуацій співпрацює з різними міжнародними організаціями і країнами для реалізації заходів протимінної діяльності. До них відносяться:

- Організація Об'єднаних націй,
- Організація з безпеки і співробітництва в Європі,
- НАТО,
- Міжнародний комітет червоного Хреста,
- Женевський міжнародний центр з гуманітарного розмінування,
- Уряд федеративної республіки Німеччина,
- Уряд Японії, в

- Відділ оборонного співробітництва посольства США в Україні,
- Швейцарський фонд з протимінної діяльності FSD,
- Благодійна некомерційна організація The Halo Trust,
- Данська рада у справах біженців, Данська група з розмінування,
- Агентство зі скорочення військової загрози міністерства оборони США,
- Міжнародний трастовий фонд з підвищення безпеки людини,
- Служба розмінування Французької Республіки,
- Естонська рятувальна служба,
- Азербайджанський центр гуманітарного розмінування [31].

Мінне забруднення територій України станом на осінь 2023 року залишається дуже високим. Тому громади в східних регіонах і частині центральних регіонів держави потребують допомоги у розмінуванні територій, особлива необхідність буде спостерігатись з початком посівної кампанії. Це відноситься не тільки до громад, на територіях де велись активні військові дії чи де окупованих територій, а й ділянок країни, по яким були нанесені авіаційні та ракетні удари, тобто по всіх регіонах України.

Відповідно до Закону України "Про протимінну діяльність в Україні", гуманітарне розмінування насамперед полягає у комплексі спеціальних заходів з знезараження територій від боєприпасів.

Оператори протимінної діяльності проводять роботи ціллю яких є ліквідація небезпек, що стосуються вибухонебезпечних предметів. А саме технічне і нетехнічне обстеження територій, створення карт небезпек, виявлення і знешкодження предметів, що ховають в собі небезпеку, маркування, знищення вибухонебезпечних предметів, підготовка всієї необхідної документації про проведення розмінування, сповіщення цивільного населення і територіальних громадам і надання їм інформації щодо протимінної діяльності [35].

Також даний закон передбачає діяльність операторів протимінної діяльності. Здійснення розмінування як при негайному реагуванні в аварійному порядку, так і під час звичайного перебігу подій.

Гуманітарне розмінування відбувається за 6 умовними етапами. Заходи першого, другого і третього етапів несуть оперативний характер. Їх координація відбувається за сприяння командування військових адміністрацій і Сил оборони України.

Четвертий, п'ятий і шостий етапи впроваджуються тільки на місцевості, де підтверджено сприятливу ситуацію щодо безпеки проведення для виконання процесу вивільнення територій.

- Перший етап. Оперативне реагування на територіях, що зазнали артилерійських, ракетних та авіаційних ударів, а також після інцидентів з вибухонебезпечними предметами. Метою є пошук та знищення боєприпасів, що не вибухнули або їх залишки після детонацій, забезпечення процесуальних дій правоохоронних органів.

- Другий етап. Пошукову роботи, виявлення небезпек, знищення та утилізація вибухонебезпечних предметів на територіях за попереднім узгодженням, для розблокування функціонування об'єктів життєзабезпечення, об'єктів транспортної інфраструктури і вільного доступу цивільних до соціальних об'єктів і житла.

- Третій етап. Оперативний пошук вибухонебезпечних предметів на визначених сільськогосподарських територіях у рамках забезпечення харчової безпеки країни.

- Четвертий етап. Ідентифікація імовірно забруднених чи забруднених територій, які потенційно можуть містити ризики від вибухонебезпечних предметів із залученням операторів протимінної діяльності.

- П'ятий етап. Проведення гуманітарного розмінування операторами протимінної діяльності в рамках виконання алгоритму вивільнення земель.

- Шостий етап. Проведення якості розмінування зовнішнього контролю силами акредитованих органів з інспектування. Оператор протимінної діяльності передає відповідальність за територію місцевим органам влади після успішного проведення зовнішнього контролю якості.

В деяких регіонах України процеси гуманітарного розмінування уже завершені або ж перебувають на своїй завершальній стадії.

Наприклад, оператори протимінної діяльності організацій з розмінування The Halo Trust і Demining Solutions – вже надали відповідні документи щодо розмінування на цих територіях до місцевих адміністративних органів (Великодимерська обласна територіальна громада, Броварський район, Макарівська обласна територіальна громада Київської області, Бучанська обласна територіальна громада Київської області).

Однак більшість потенційно забруднених наземними мінами громад перебувають лише на початкових етапах процесу гуманітарного розмінування. Поточний стан реалізації заходів з гуманітарного розмінування можна переглянути за допомогою інтерактивної карти забруднених мінами територій України, що є у вільному доступі.

Компанії з розмінування, які наразі працюють в Україні за даними Міністерства оборони України:

Наразі гуманітарне розмінування в Україні здійснюють 10 організацій. Знизу наведені міжнародні неурядові організації, що займаються розмінуванням, також беруть участь у заходах з розмінування:

- The Halo Trust,
- Данська Рада у справах біженців (DRC),
- Швейцарський фонд протимінної діяльності (FSD),
- Центр гуманітарного розмінування Дочірнього підприємства Державної компанії "Укрспецекспорт" – Державне підприємство "Укроборонсервіс"
- "Асоціація саперів України"
- та інші [31].

Багато профільних організацій, які хочуть працювати в Україні, з'явилися за останній рік. Всі ці організації мають пройти складну процедуру сертифікації аби надалі в якості оператора займатись протимінною діяльністю.

На даний момент держава не виділяє кошти на гуманітарне розмінування, тому фінансуванням даної процедури займаються міжнародні організації і окремі

донори. Наприклад організація Об'єднаних націй планує надання чотирьох мільйонів доларів для Миколаївської області, для закупівлі механізованих засобів розмінування і для підготовки кваліфікованих операторів для керування ними.

Що стосується розмінування сільськогосподарських земель, то за попередніми даними в 9 регіонах України, а саме: у Дніпропетровський, Запорізький, Київський, Херсонський, Харківський, Миколаївський, Сумський, Черкаський і Чернігівській областях необхідно обстежити і за необхідності розмінувати близько 500 000 гектарів земель сільськогосподарського призначення. Планується почати заходи з обстеження територій у регіонах, де забруднення територій є наймасовішим, а очищення сільськогосподарських угідь — найбільш обґрунтованим з економічної точки зору. Щоб реалізувати зазначені заходи урядом України було спрощено порядок отримання дозволу для операторів протимінної діяльності для проведення вибухових робіт протягом процесу розмінування.

Протягом повномасштабної російсько-української війни, близько третини території України було забруднено мінами. Тому дуже важливими знання про ризику від них на сьогоднішній день є для цивільних осіб. Мін небезпека обумовлює постійні ризики для життя цивільних мешканців і піротехніків, які розмі нової території.

Дані про площу забруднення країни вибухонебезпечними предметами є неточними і різняться в різних джерелах інформації. Це пов'язано з тим що в Україні досі триває війна і отримати достовірні цифри складно. Але Україна є найбільш замінованою територією світу, навіть враховуючи рівень замінованості Сирії і Афганістану.

Важливо проводити інформаційну кампанію щодо розмінування території України, оскільки цивільне населення має реалістично оцінювати ситуацію в країні і дотримуватись правил безпеки.

Гуманітарне розмінування — це довготривалий процес і тому важливо інформувати населення про всі небезпеки, які несуть в собі міни і вибухонебезпечні залишки боєприпасів. Міни на територіях, що були де окуповані, а також на територіях, де тривають бойові дії - це ризик для мешканців. Тому інформування

про мінні небезпеку — Це частина великого комплексного процесу, пов'язаного з розмінування території України [31].

Наймасовішою інформаційною компанією з безпеки вибухонебезпечних предметів в Україні вважається проект БезМін. БезМін — це інформаційне впровадження, де щоденно повідомляється корисна інформація про чисельні міни і боєприпаси, якими забруднені території України російськими окупантами, для українців.

Даний ресурс надає корисні поради, як себе поводити в разі виявлення небезпечних предметів. Це один із напрямків роботи Швейцарського фонду протимінної діяльності у сфері гуманітарного розмінування і інформування про мінну небезпеку в Україні.

Швейцарський фонд протимінної діяльності — це один з операторів протимінної діяльності, що має спеціальний рівень і сертифікації в Україні. Діяльність фонду була розпочата у 2015 році [35].

Інформування про мінну небезпеку і нетехнічне обстеження територій, а також очищення цих територій від вибухонебезпечних елементів є основою діяльності даної організації в Україні.

З початком повномасштабної війни в Україні в лютому 2022 року Швейцарський фонд протимінної діяльності почав розширювати свою діяльність по всій території України. Зараз даний фонд працює на території Донецької і Луганської областей, а також Чернігівської області і Харківської області.

Ідея щодо запровадження цифрової інформаційної компанії БезМін з'явилась у 2020 році, а стартував проект завдяки фінансовій підтримці міжнародних організацій і донорів. Цільовою аудиторією стало населення непідконтрольованої, окупованої частини областей і людей, що ці території відвідують.

Основна ціль — забезпечення цивільного населення всією необхідною інформацією про вибухонебезпечні предмети, правила поводження з ними і при їх виявленні, власна безпека [35].

Міністерство Внутрішніх справ в кооперації з Державною службою з надзвичайних ситуацій також створили окрему спеціальну інформаційну кампанію

для інформування дітей та дорослих про мінну безпеку. Програма інформування запущена з кінця 2022 року. Завдяки даному впровадженню в соціальних мережах можна проглянути відеоролики з захисту від мінної небезпеки, це зокрема мультсеріал з псом Патроном. В даній серії анімацій простими словами пояснюється які небезпеки несуть в собі вибухонебезпечні предмети, що варто і не варто з ними робити і як залишатись в безпеці.

Додатково Міністерство Внутрішніх Справ запровадило роботу застосунку “Розмінування України” – це мобільний додаток з детальним и інструкціями, як поводити себе у разі знаходження мін, розтяжок та інших вибухонебезпечних предметів, теж в даному застосунку є цілий блок з поясненнями дорослим, як розповідати про мінну небезпеку дітям, як діяти при знаходженні вибухонебезпечного предмета [44].

Інформаційний супровід допомагає залучати додаткове фінансування на гуманітарне розмінування в Україні. Таким чином на проєкт "Нам тут жити" (створеним найбільшим мобільним оператором у Україні – Київстар в співпраці з благодійним фондом "Повернись живим") проводяться збори на постійній основі на закупівлю обладнання і транспорту для саперних інженерних груп Сил підтримки збройних сил України [33].

У листопаді 2023 року Денис Башлик – заступник Міністра аграрної політики і продовольства з питань цифрових трансформацій , цифрового розвитку та цифровізації, провів зустріч з Чарльзом Едвардом Мартеллом і Джеффері Томасом Колдуеллом, представниками компанії Tetra Tech.

Компанія Tetra Tech – це лідер з розмінування у надскладних умовах у світі. Ця компанія тісно працює в кооперації з Державним департаментом США і несе місію допомоги Україні у виявленні і знешкодженні покинутих або нерозірваних боєприпасів, протипіхотних мін, , саморобних вибухових елементів і низки інших вибухонебезпечних пристроїв.

Tetra Tech з 2022 року працює на території України, проводить роботи з розмінування територій і впроваджує навчання з технік розмінування за міжнародними стандартами.

На зустрічі була обговорена співпраця Міністерства Внутрішніх Справ і Tetra Tech в аграрній сфері. Проблема гуманітарного розмінування земель сільськогосподарського призначення зараз загострена особливо [31].

Через повільно програму розмінування території України, аграрії вимушені самотійно займатися демінацією земель. Вони самотужки ходять зміну шукачами і обстежують територію.

Заміновані сільськогосподарські землі – це поширена проблема в Україні на сьогодні, 1,5 гектарів територій чекають на розмінування і у зв'язку зі складністю процесу і обмежену кількість обледнення, землі розмінуються повільно.

Посівна компанія 2023 року була доволі складна. Було засіяно лише 25% орних земель в Україні, бо через постійні обстріли, брак дизельного палива, мінування територій і логістичні проблеми аграрії не змогли виконати план посіву.

Що стосується окупованих територій, тобто частини Донецької, Харківської, Херсонської, Запорізької, Миколаївської і Луганської областей, то посівна компанія була зірвана. Фермери йшли на ризик для власного життя аби засіяти поля [44].

Через масове замінування територій України внаслідок воєнних дій, станом на 2022 рік було втрачено 2300 одиниць техніки і спеціального обладнання, у 2023 році під час посівної кампанії 3000 одиниць сільськогосподарської техніки було пошкоджено або повністю знищено внаслідок детонації боєприпасів розкиданих по території України.

Не обійшлося і без людських жертв. Щонайменше 5 аграріїв загинули підірвавшись на міні у 2022 році і 2 фермери підірвались на міні в Миколаївській області під час посівної у 2023 році.

За словами Дениса Башлика в Україні діє 22 компанії, що займаються розмінуванням, і щоб демінація відбувалась швидше, потрібно залучення більшої кількості ресурсів і працівників даної сфери.

Джеффри Томас Колдуелл на зустрічі зазначив, що підтримує дані реформації і висловив підтримку в наданні необхідної технічної підтримки з розмінування і залученні кваліфікованих спеціалістів у навчанні спеціалістів [31].

Проблема забрудненості території України мінами небезпечно не лише для сільського господарства. У Баштанському районі, що на Миколаївщині, у 2023р. загинули діти, відірвавшись на міні. Дванадцятирічний хлопчик зазнав поранень, а його чотирнадцятирічний друг загинув на місці, це відбулося в жовтні. А у передмісті Чернігова, в вересні цього року двоє чоловіків загинули, підірвавшись у лісосмузі на міні. І такі ситуації непоодинокі, За даними міністерства внутрішніх справ України, на повне розмінування територій піде близько 5 років [39].

Tetra Tech вже працює в Сумській, Київській, Одеській, Харківській, Миколаївській і Херсонській областях.

Таким чином гуманітарне розмінування є пріоритетним напрямком роботи в сфері гуманітарного реагування в Україні в період російсько-української війни, оскільки саме міни і детонуючі боєприпаси розкидані по всій території України, несуть загрозу для життя і перешкоджають повноцінному функціонуванню сфер діяльності людини.

РОЗДІЛ 3

МЕХАНІЗМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУПРОВОДУ ГУМАНІТАРНОГО РЕАГУВАННЯ В УКРАЇНІ В ПЕРІОД РОСІЙСЬКО- УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

3.1 Оцінка ролі міжнародних організацій у процесі гуманітарного реагування у війні Російської Федерації з Україною.

Важливість ролі міжнародних організацій у гуманітарному реагуванні на війну в Україні з Російською Федерацією є високою. Це не лише постачальники гуманітарної допомоги, але й головні учасники врегулювання конфлікту і забезпечення безпеки для цивільного населення.

Надання гуманітарної допомоги тим, хто потребує захисту і допомога постраждалим внаслідок конфлікту є пріоритетною функцією гуманітарних організацій. Червоний Хрест та ЮНІСЕФ грають ключову роль в забезпеченні медичної підтримки, забезпечення продуктами харчування та інших життєво необхідних ресурсів для тих, хто постраждав від воєнних дій.

Також міжнародні організації беруть участь в миротворчих ініціативах та прикладають дипломатичних зусиль для сприяння врегулюванню військової ситуації. Такі організації як ООН і інші міжнародні агентства користуються своїм впливом на міжнародній арені для заохочення діалогу між конфліктуючими сторонами та впроваджують миротворчі місії для забезпечення стабільності в регіоні.

Проте, на жаль, існують виклики та обмеження, що напряму впливають на міжнародні організації у гуманітарному реагуванні. Обмеження в доступі до зон активних воєнних дій, геополітичні і політичні обставини, а також нестача фінансової підтримки можуть обмежувати їхню здатність надавати допомогу в повному обсязі.

Загибель цивільних громадян, руйнування цивільної інфраструктури і тривалі страждання населення, як наслідок призводять до гуманітарної катастрофи в Україні, причиною чому є російське вторгнення на територію України. Протягом

останніх місяців продовжується удари по зерновій і портовій інфраструктурах. Як наслідок — економічні збитки, масові переміщення цивільних осіб, погіршення якості життя людей в Україні.

Станом на осінь 2023р. найбільших руйнувань зазнає інфраструктура Херсонської, Донецької, Харківської та Запорізької областей. За прогнозами міжнародних гуманітарних організацій в наступні місяці очікується подальше погіршення гуманітарної ситуації в країні, бо з настанням зимового періоду з'являються нові виклики і ризики для людей, які так стикаються з труднощами.

За підрахунками Офісу Організації Об'єднаних Націй з координації гуманітарних питань 17,5 мільйонів людей на даний момент потребують допомоги, міжнародними гуманітарними організаціями в цілому планується надати допомогу 11 мільйонам українців.

Станом на листопад на поліпшення гуманітарної ситуації в країні з початку повномасштабної війни надано 2,1 мільярди доларів і планується надати фінансування у розмірі 4 мільярдів доларів протягом наступних двох років [45].

Наростання військового конфлікту в Україні протягом 2023р. активно продовжується і у зв'язку з безперервним ударами іноземними бойовими діями гинуть люди, знищується об'єкти цивільної інфраструктури країни і це призводить до зростання гуманітарних потреб. Хоча обстріли енергетичної структури переважно припадають на зимовий період, але відновлюється вони на постійній основі.

Війна вдарила по аграрній інфраструктурі, спровокувала погіршення врожайності, і ускладнило експорт сільськогосподарської продукції з України.

На літо 2023 року більше 5 мільйонів українців є внутрішньо переміщеними особами, а 6 мільйонів виїхали з України в країни Європи.

Надання гуманітарної допомоги протягом 2023 року залишається проблемним для гуманітарних організацій, Оскільки з початку цього року відбулось понад 100 безпекових інцидентів. Особливо гуманітарні працівники стикаються з проблемами в районах тимчасово окупованих Російською Федерацією.

Щонайменше 10 гуманітарних працівників загинуло з початку 2023 року і 16 отримали поранення. Для порівняння за весь 2022 рік загинуло 4 гуманітарні працівники.

Останній зареєстрований інцидент відбувся у вересні 2023 року, коли внаслідок обстрілів окупантів в Україні загинули канадський і іспанський волонтери.

Це відбулось в Донецькій області в місті Часів Яр, коли в суботу вранці 4 члени команди міжнародної гуманітарної організації Road2Relief дорогою до міста Бахмут були обстріляні росіянами. В результаті обстрілу Рубін Мавік, німецький волонтер-медик і Іохан Матіяс Тір, шведський гуманітарний працівник, отримали поранення осколками і опіки, а Ема Йігуаль, директиса Road2Relief була вбита разом з Ентоном Ігнатом, волонтером цієї ж організації.

Інформаційний супровід є невід'ємною складовою гуманітарного реагування. У вересні цього року через бойові дії і постійні удари по енергетичній інфраструктурі у Донецькій, Херсонській, Харківській, і Запорізькій областях органи влади оголосили примусову евакуацію з кількох прифронтових громад, повідомлено про ці дії людей було засобами масової комунікації.

Тобто забезпечення людей всією необхідною інформацією, є пріоритетом для функціонування гуманітарної діяльності. 9 мільйонів постраждалих від війни в Україні людей отримали фінансову допомогу на кінець вересня цього року, про програму підтримки більшість з них дізналась теж завдяки інформаційним ресурсам і розсилкам інформації у СМС та на електронну пошту.

Оцінити роль міжнародних організацій у гуманітарному реагуванні на конфлікт в Україні з Російською Федерацією можна по різному в залежності від різних фаз і інтенсивності конфлікту. Нижче наведено деякі ключові аспекти оцінки:

Гуманітарна допомога і реагування:

Позитивні аспекти: Міжнародні організації, такі як Червоний Хрест, ЮНІСЕФ, Організація Об'єднаних Націй, та інші, можуть відігравати важливу роль у наданні гуманітарної допомоги, медичної допомоги та життєво важливих ресурсів

населенню в зоні конфлікту. Їхні зусилля можуть полегшити гуманітарну кризу та покращити умови життя поранених або внутрішньо переміщених осіб [59].

Виклики та недоліки: Однак існують виклики у розподілі гуманітарної допомоги через територіальні та політичні обмеження. Також може виникати проблема недостатнього фінансування для потреб гуманітарної допомоги.

Діяльність в миротворчих місіях:

Позитивні аспекти: Організації, такі як Організація Об'єднаних Націй, можуть сприяти мирному врегулюванню конфлікту та забезпеченню безпеки в районі. Проведення миротворчих місій та медіація може вплинути на зменшення напруги та покращення стану безпеки для цивільного населення.

Виклики та недоліки: У складних конфліктах може виникнути ряд викликів, таких як несхвалення сторонами конфлікту миротворчих заходів, а також обмеження доступу до конфліктної зони для міжнародних миротворчих сил.

Ініціативи в сфері дипломатії:

Позитивні аспекти: Міжнародні організації можуть брати участь у дипломатичних ініціативах для сприяння врегулюванню конфлікту та забезпеченню прав людини.

Виклики та недоліки: Деякі міжнародні організації можуть зіштовхуватися з викликами впливу на ключові гравці та переконання їх у необхідності мирного врегулювання. Геополітичні обставини також можуть ускладнювати миротворчі та дипломатичні ініціативи.

Захист прав людини:

Позитивні аспекти: Міжнародні організації можуть виступати як захисники прав людини та виявляти тиск на сторони конфлікту для забезпечення дотримання міжнародних стандартів.

Виклики та недоліки: Недостатня співпраця або важкість впливу на всі сторони конфлікту може ускладнити захист прав людини.

Враховуючи ці аспекти, оцінка ролі міжнародних організацій у гуманітарному реагуванні в Україні відображається в динаміці конфлікту, діяльності сторін, а також ефективності та координації дій міжнародних і гуманітарних акторів.

Зрештою, ефективне гуманітарне реагування в Україні вимагає тісної співпраці між міжнародними організаціями, урядом України та іншими зацікавленими сторонами, а також інформаційного розголосу і підтримки. Лише спільними зусиллями можна досягти покращення гуманітарної ситуації в зоні бойових дій і сприяти відновленню миру та стабільності.

3.2 SWOT-аналіз гуманітарного реагування міжнародних організацій в Україні в період російсько-української війни.

У зв'язку з активним продовженням військового конфлікту розпочатого Російською Федерацією в Україні, рівень гуманітарної кризи зростатиме, цивільне населення, військові і влада в Україні стикатимуться з новими викликами. Гуманітарне реагування міжнародних організацій в Україні буде розширюватись, а важливість перевіреної інформаційної підтримки зростатиме.

Інструментом, що дозволить систематично оцінити внутрішні і зовнішні фактори, які несуть прямий вплив на зміну гуманітарної ситуації в Україні виступає SWOT-аналіз.

Даний інструмент є корисним для прийняття обґрунтованих рішень і подальшого формування стратегії гуманітарного реагування його інформаційного супроводу в Україні.

Аналіз внутрішніх факторів дозволить визначити наявні обмеження і ресурси міжнародних організацій і буде корисним для оптимізації ефективного розподілу сил і доцільного використання ресурсів. Виявивши загрози і можливості в зовнішньому середовищі, можна буде адаптувати стратегії, що вже наявні у міжнародних гуманітарних організацій до змін в контексті війни в Україні. А також SWOT-аналіз є важливим інструментом для розробки стратегічних планів і визначення пріоритетних задач.

SWOT-аналіз гуманітарного реагування міжнародних організацій в Україні під час російсько-української війни:

Міцні сторони:	Слабкі сторони:
<p>- Досвід та експертиза. Міжнародні організації мають досвід у гуманітарних операціях і експертні знання. На основі вже проведених місій, вони вибудовують ефективні стратегії впровадження гуманітарної допомоги і завжди готові до нових викликів.</p> <p>- Високий рівень адаптивності до зміни умов. Зважаючи на багаторічний досвід – міжнародні організації швидко пристосовуються до умов регіонів, де допомагають долати кризи.</p> <p>- Глобальний зв'язок. Міжнародні організації мають зв'язки з іншими світовими установами, що допомагають у зборі ресурсів та координації зусиль.</p> <p>- Координація між гуманітарними організаціями. Великі гуманітарні організації співпрацюють і створюють спільні проекти з метою подолання кризи в Україні.</p>	<p>- Обмеження фінансової підтримки. Деякі міжнародні організації можуть бути обмежені фінансовими ресурсами для надання належного гуманітарного реагування. Пошук донорів не завжди є ефективним, до того ж це довготривалий процес. А зважаючи на те, що не лише Україна потребує гуманітарного реагування в наш час, з'являються нові конфлікти і кризи, то рівень уваги донорів до України знижується.</p> <p>- Неможливість належним чином співпрацювати з владою. Не завжди влада України може своєчасно відповідати на запити міжнародних організацій, що гальмує процес пристосування до конкретних потреб та умов в Україні і надання допомоги в цілому.</p> <p>- Корумпованість діяльності органів гуманітарної допомоги, а також високий рівень корупції владних установ в Україні. Гуманітарна допомога має бути прозорою, оскільки більшість гуманітарних організацій, що працюють в Україні, є неурядовими і отримують фінансування від донорів, то від</p>

	<p>відкритості діяльності структури напряму залежить її фінансування і підтримка.</p> <p>- Проблеми логістики. У зв'язку з тим, що на території України ведуться активні бойові дії і частина земель знаходиться під окупацією Російської Федерації, то завезення матеріальної гуманітарної допомоги в Україну є складним процесом.</p>
<p align="center">Можливості:</p>	<p align="center">Загрози:</p>
<p>- Міжнародна підтримка: Російсько-українська війна отримує значну міжнародну увагу, що відкриває можливості для залучення додаткових ресурсів та підтримки.</p> <p>- Інформаційна політика. Продовження активного розповсюдження інформації про гуманітарну катастрофу в Україні на міжнародну спільноту, надасть змогу заручитись підтримкою інших держав і міжнародних організацій</p> <p>- Партнерство з українським урядом: Співпраця з урядом України може полегшити реалізацію гуманітарних</p>	<p>- Забезпечення умов безпеки для співробітників: Робота в регіонах військового конфлікту призводить до загроз для безпеки гуманітарних працівників.</p> <p>- Політичні обмеження: Політичні обставини можуть створити обмеження для роботи міжнародних організацій в Україні.</p> <p>- Перенасичення інформацією щодо війни в Україні. Світ “втомився” від війни в Україні, а гуманітарні організації, що діють всею країною, мають обмежені ресурси і не можуть надавати допомогу довготривалий час, зосередившись</p>

<p>програм та забезпечити доступ до зон конфлікту.</p>	<p>лише на російсько-українській війні.</p>
--	---

Даний SWOT-аналіз допомагає виділити ключові аспекти гуманітарного реагування міжнародних організацій в Україні під час російсько-української війни, щоб покращити їхню ефективність та адаптацію до умов конфлікту.

На основі SWOT-аналізу можна зробити висновки, що для поліпшення інформаційного супроводу гуманітарного реагування міжнародних організацій в Україні під час російсько-української війни необхідне:

- Залучення додаткових ресурсів: Враховуючи міжнародну підтримку та увагу, міжнародні організації повинні активно залучати фінансові та матеріальні ресурси для покращення гуманітарного реагування.

- Збільшення гнучкості та адаптованості: Адаптація організацій має бути гнучка і швидка відповідно до потреб і умов. Реагування на обставини, що змінюються може забезпечити більшу ефективність.

- Інформаційна підтримка. ЗМІ мають поширювати інформацію про гуманітарні місії аби населення України було в курсі їх впровадження

- Партнерство з українським урядом: Довготривала співпраця із владою України напряму впливає на координацію і забезпечення доступу до зон конфлікту. Міжнародні гуманітарні організації мусять активно розвивати такі напрями партнерства.

- Забезпечення безпеки персоналу: Гуманітарним працівникам повинна надаватися належна підтримка та безпека в регіонах з військовим конфліктом. Це може включати навчання щодо безпеки та засоби захисту.

- Моніторинг політичних обмежень: Організації повинні уважно відслідковувати політичні обставини та переконатися, що вони відповідають законам та нормам.

- Створення громадської свідомості: Залучення громадськості та засобів масової інформації до проблем гуманітарного характеру може сприяти залученню додаткової підтримки та уваги до ситуації в Україні.

- Ці дії вплинуть на покращення гуманітарного реагування міжнародних організацій в Україні під час російсько-української війни ціль яких забезпечити більшу ефективність і відповідність потребам на місцях.

У 2020 році президентом України було опубліковано галузеву безпеку стратегій в межах оновленого циклу стратегічного планування. Окремий розділ було присвячено загрозам національній безпеці в різних сферах і їх запобігання.

Найбільше загрози національній безпеці України в тому документі зазначалась як «агресивна зовнішня і воєнна політика Російської Федерації». А саме посягання на суверенітет і територіальну цілісність держави, обмеження можливості набуття членства у ЄС та НАТО, висока вірогідність подальшої інтенсифікації збройної агресії Росії проти України. Дані висновки були сформовані на основі триваючої з 2014 року гібридної війни, що велась Росією проти України.

Причиною розгортання повномасштабної військової агресії російської федерації проти незалежної держави Україна мають не тільки політичний характер. Історичний і ідеологічний контекст є вагомими у даному протистоянні. Передумовою для даних висновків були насамперед спроби Росії окупувати певні території Молдови, Грузії та України.

Чинні безпекові гарантії, за Будапештським меморандумом, не зупинили Російську Федерацію.

Тим не менш військове протистояння України у війні посилила сильні сторони держави і суспільства. Дане військове зіткнення поглибила єдність населення щодо демократичних цінностей і сприяло злагодженості національних інтересів.

Війна на території України показала неефективність низки міжнародних організацій, а також їхніх структурних підрозділів.

На основі вищевикладеного, можна сформулювати наступні пріоритетні напрями державної політики в сфері розв'язання гуманітарної кризи в Україні.

Насамперед йдеться про зміцнення сектору оборони і безпеки, Відновлення економічного людського розвитку України, пошуку безпекових гарантій на міжнародному рівні, але поза межами НАТО, створення двосторонніх відносин з можливими стратегічними партнерами, покращення рівня ефективності державного

управління, побудова національної системи стійкості і впровадження реформ, що довели свою ефективність.

У післявоєнний період важливе значення матимуть підвищення рівня обороноздатності країни і готовність до швидкого реагування на кризові ситуації, забезпечення зовнішніх гарантій поза межами НАТО. Як одна з країн-засновниць ООН - Україна мусить приймати активну участь у реформуванні даною міжнародною організацією з ціллю покращення ефективності діяльності, особливо що стосується підтримки миру і впровадження ефективних колективних заходів спрямованих на усунення загрозам миру і придушення проявів агресії чи то інших порушень миру.

3.3 Рекомендації щодо поліпшення якості інформаційного супроводу в Україні в період російсько-української війни.

Контекстний аналіз інформаційного супроводу гуманітарного реагування в Україні в період російсько-української війни дозволяє розглянути ключові аспекти для визначення основних викликів і можливостей в цьому контексті. Розроблений в даній кваліфікаційній роботі контекстний аналіз був на основі наступних аспектів: медійна обстановка, роль соціальних мереж, координація інформаційних зусиль, інформаційні загрози і кібербезпека, міжнародна співпраця і інформаційний обмін та інші.

- Медійна обстановка:

Позитивні аспекти: Інформаційний простір може поширювати позитивні історії та результати гуманітарної допомоги, сприяючи підтримці та участі громадськості.

Виклики: Розповсюдження дезінформації, можливий вплив пропаганди на сприйняття гуманітарних дій, а також негативний тон або приховування інформації.

- Роль соціальних мереж:

Позитивні аспекти: Соціальні мережі можуть використовуватися для мобілізації допомоги, залучення уваги до проблем та швидкого поширення інформації.

Виклики: Розповсюдження неправдивої інформації, атаки на гуманітарні організації, а також можливість виникнення антигуманітарних настроїв.

- Координація інформаційних зусиль:

Позитивні аспекти: Ефективна координація між гуманітарними організаціями та урядовими структурами може забезпечити єдине центральне інформаційне послання.

Виклики: Можливість розбіжностей в повідомленнях, які можуть породжувати плутанину та суперечливість.

- Гібридні загрози і кібербезпека:

Позитивні аспекти: Інформаційні технології можуть сприяти швидкому реагуванню і поширенню корисної інформації.

Виклики: Можливість кібернетичних атак, витоку конфіденційної інформації і даних та використання інформаційних ресурсів для атак на гуманітарні системи.

- Міжнародна співпраця і інформаційний обмін:

Позитивні аспекти: Співпраця з міжнародними гуманітарними організаціями може сприяти обміну досвідом та ресурсами.

Виклики: Можливість виникнення розбіжностей в інформаційних підходах, а також можливість використання інформації для маніпулювання міжнародним сприйняттям.

- Участь громадян та підтримка гуманітарних зусиль:

Позитивні аспекти: Активна участь громадськості може підтримати гуманітарні ініціативи та створити позитивну динаміку.

Виклики: Можливість розбіжностей у громадському сприйнятті гуманітарних дій і можливість виникнення конфліктів інтересів.

Позитивні і негативні сторони інформаційного супроводу гуманітарного реагування в Україні в період війни з Російською Федерацією:

- Психосоціальний аспект інформаційного супроводу:

Позитивні аспекти: Інформаційні кампанії можуть включати психосоціальні аспекти для допомоги постраждалим особам в подоланні травм і стресів.

Виклики: Недостатня увага до психосоціального блоку, можливість поширення інформації, яка може погіршити стан психіки цивільного населення.

- Оцінка ефективності інформаційних кампаній:

Позитивні аспекти: Застосування метрик та оцінка ефективності допомагає адаптувати інформаційні стратегії.

Виклики: Недостатність системи моніторингу та відсутність метрик для об'єктивної оцінки впливу.

- Використання технологій для інформаційного реагування:

Позитивні аспекти: Використання новітніх технологій може полегшити розповсюдження інформації та забезпечити оперативність.

Виклики: Забезпечення доступу до технологій у всіх регіонах, а також усунення можливих кібернетичних загроз.

- Адаптація до змін:

Позитивні аспекти: Готовність швидко реагувати на зміни у військовій ситуації та адаптація інформаційних стратегій.

Виклики: Зміна обставин, яка вимагає оперативної зміни інформаційної тактики.

- Співпраця з журналістами і медіаресурсами:

Позитивні аспекти: Взаємодія з журналістами та медіа може сприяти підняттю гуманітарної теми та підвищенню обізнаності.

Виклики: Ризик викривлення чутливої інформації, а також можливість необ'єктивної інтерпретації.

- Сприйняття громадськості:

Позитивні аспекти: Успішний супровід може позитивно впливати на сприйняття громадськості та створювати сприятливий клімат для гуманітарних зусиль.

Виклики: Відсутність довіри громадськості, можливість виникнення гуманітарної втоми.

Прогнозована гуманітарна криза в Україні внаслідок повномасштабної війни розпочата Російською Федерацією буде зростати по ряду причин: це масовий виїзд населення з територій, де ведуться активні бойові дії, зростання рівня безробіття, нестача робочих місць, поява проблем з інфраструктурою забезпечення життєдіяльності внаслідок руйнування в окремих регіонах, руйнування об'єктів

критичної інфраструктури, проблеми освітньої сфери і часткове або повне закриття економічної діяльності, в тому числі різних сфер бізнесу. Через це потреба в забезпеченні гуманітарної допомоги зростатиме.

Від України це вимагає впровадження ефективної системи забезпечення населення гуманітарною допомогою.

Проведення опитування респондентів показало, що переважна більшість пов'язаних із гуманітарною допомогою процесів, є неструктурованими, не врегульованими за нормами, і забезпечуються, переважно, на неформальному рівні.

Отже на основі проведеного в дипломній роботі дослідження, було створено ряд рекомендацій для поліпшення якості інформаційного супроводу гуманітарного реагування в Україні в період російсько-української війни. Ці рекомендації є основними і можуть сприяти ефективному гуманітарному реагуванню.

Співпраця і координація. Це основа для активного покращення гуманітарної ситуації в країні. Необхідно забезпечити інформування та координацію між всіма гуманітарними інституціями і структурами влади. А також розробити механізми роботи для суспільства, міжнародних партнерів і неприбуткових організацій. Дану ініціативу варто впроваджувати Міністерству культури та інформаційної політики України

Координація між гуманітарними інституціями, структурами влади, суспільством, міжнародними партнерами і неприбутковими організаціями є складним завданням, яке вимагає спільних зусиль різних сторін. Визначення конкретних механізмів інтернаціональної координації може залежати від конкретного контексту і проблеми, яку слід вирішити.

Одним з можливих способів розв'язання цього питання може бути створення міжвідомчого чи міжсекторного комітету, який включатиме представників урядових структур, гуманітарних організацій, представників громадськості та міжнародних партнерів. Цей комітет може бути відповідальним за розробку стратегій, обмін інформацією, управління ресурсами та вирішення інших питань, пов'язаних з гуманітарною діяльністю.

-Регулярна переоцінка потреб. На постійній основі в процесі подолання гуманітарної кризи необхідно проводити комплексну оцінку гуманітарних потреб і враховувати особливості для кожної області і групи населення. Даний процес допоможе швидко адаптуватись до змін і впроваджувати необхідну відносно нагальної ситуації політику.

-Робота на захист цивільного населення і висвітлення проведеної діяльності в інформаційному просторі. Для впровадження ефективних заходів для захисту цивільного населення від наслідків конфлікту, необхідно розробити постачання медичної допомоги і засобів для безпеки людей на постійній основі від влади і інформувати населення за допомогою новинних інтернет ресурсів, менеджерів, залучати територіальні громади і локальні новинні засоби масової комунікації.

-Інформаційні заходи і освіта. Створення нових інформаційних кампаній для цивільного населення і забезпечення вільного доступу до гуманітарної допомоги і правил безпеки.

В Україні на телебаченні існує загальна служба новин “Єдиний марафон”, де засоби масової інформації України об'єднуються і подають перевірену інформацію в кооперації, але цільова аудиторія даного проекту вузька, щоб залучити більше молоді, необхідно створювати схожі ініціативи на інтернет платформах Telegram, Treads, Linkedn.

-Розробка і впровадження освітніх програм для дітей та молоді, які будуть спрямовані на збереження миру. Гарним прикладом такої програми є мультимедійний Патроном для дітей на тему вибухонебезпечних об'єктів і засміченості України мінами, який транслюється на платформах YouTube і Instagram. Покращення рівня медіа грамотності населення в даному ключі, щоб населення вмело відрізнити якісну і перевірену інформацію від пропаганди і дезінформації, особливо, що стосується людей похилого віку і підлітків. Для даної ініціативи можна створити вебінари з постійним доступом на матеріали у соціальних мережах і розсилку у засобах інтернет комунікації з інформацію про існування даних ресурсів.

-Звітність і моніторинг. Необхідно створити ефективні системи моніторингу гуманітарних заходів для проведення постійної оцінки їхньої діяльності. Також

треба створити прозору звітність для населення і відкритий доступ до звітів діяльності громадських організацій для міжнародних партнерів і донорів. Необхідну інформацію можна знайти у відкритому доступі на офіційних сайтах кожної з гуманітарних організацій, але важливе саме створення загального ресурсу з витягами по кожній з інституцій.

- Підготовка персоналу і необхідних ресурсів. Важливим елементом впровадження гуманітарного реагування є забезпечення належної підготовки гуманітарних працівників і волонтерів для роботи в зонах конфлікту: інформаційне забезпечення, адаптація до умов, психологічна підтримка. А для забезпечення швидкої реакції на екстрені ситуації треба збільшити доступність ресурсів, як логістичних, так і медичних і комунікаційних.

- Заходи мирного простору. На регулярній основі необхідно проводити заходи для сприяння мирним діалогом і для забезпечення врегулювання військового конфлікту, створювати ініціативи, переговори, що будуть спрямовані на побудову довготривалого миру і відновлення стабільності в державі.

- Боротьба з гендерною дискримінацією і висвітлення у недійному полі наявності даної проблеми. Необхідне забезпечення рівного доступу до всіх ресурсів і послуг для чоловіків, жінок, дітей і підлітків. А також необхідно впровадження заходів для запобігання і врегулювання випадків насильства, зокрема що стосується вразливих груп населення.

- Використання сучасних каналів комунікацій. Для залучення більшої аудиторії зацікавлених осіб і подання інформації на широкий загальний потрібний розширювати межі використовуваних ресурсів: створювати новинні пабліки міжнародних організацій в менеджерах, таких як Telegram, Viber, WhatsUp. Створювати на цих платформах ботів для можливості подання інформації від цивільного населення, для проведення прямого діалогу з організаторами, проводити прямі ефіри. Для залучення різної цільової аудиторії необхідно використовувати різні соціальні мережі і хостинги: для людей віком 30+ буде доцільніше поширювати інформацію на платформах: YouTube, Facebook, для молодого покоління – TikTok, Instagram, Twitter.

-Прогнозування розвитку ситуації і створення необхідних резервів. Ключовим моментом для ефективного гуманітарного реагування є розробка механізмів швидкого реагування на екстремій ситуації і створення резервних фондів для гуманітарної допомоги. Важливим є розробка довгострокових стратегій відновлення і розвитку зруйнованих інфраструктур і регіонів в цілому.

Загальна ціль описаних вище рекомендацій — це створення системи загального інформаційного супроводу гуманітарного реагування яка буде гнучкою і адаптивною, а також буде орієнтованою на потреби населення в умовах військового конфлікту. Реалізація даних рекомендацій буде сприяти поліпшенню якості надання допомоги і підтримки тих верств населення, хто цього потребує.

ВИСНОВКИ

Гуманітарна діяльність та інформаційний супровід є взаємопов'язаними і взаємозалежними процесами, спрямованими на надання допомоги та забезпечення доступу до необхідної інформації в умовах кризи.

В даній роботі описано, що гуманітарна діяльність виникла як реакція на потреби людей в ситуаціях війн, катастроф, криз і природних лих. Ключову роль у необхідності створення гуманітарної діяльності зіграли військові конфлікти і війни, які часто після завершення залишали велику кількість безробітних, поранених і голодних людей, безпритульних і тих хто потребував підтримки і невідкладної допомоги. Катастрофи та природні лиха, які призводили до масових людських втрат і зруйнування цілих міст, а гуманітарне реагування почало допомагати відновлювати життя в цих регіонах. Бідність і голод в мало розвинених регіонах світу також давно є глобальною проблемою людства і потребує реакції.

Після Першої світової війни було створено Лігу Націй, дана міжнародна організація включила гуманітарні аспекти в свою роботу. Пізніше була заснована Організація Об'єднаних Націй, що теж активно займалась гуманітарним реагуванням. Почало більш активно розвиватись гуманітарне право, зокрема такі правові норми, як Женевські конвенції, описали необхідність створення прав для людей і захисту цивільних під час військових конфліктів і стали невід'ємною частиною стандартів норм поведінки в конфліктних ситуаціях і окремою галуззю гуманітарного права. Паралельно для забезпечення ефективною швидкою гуманітарної допомоги в умовах кризи було організовано багато неприбуткових недержавних структур, таких як Лікарі без кордонів, Світова кухня, Червоний Хрест, Міжнародний медичний корпус та інші. В період глобалізації гуманітарне реагування продовжує розвиватись, адаптуючись до нових викликів і створюючи нові підходи і методи для ефективного реагування на виклики людства.

Міжнародні гуманітарні організації є рушійною силою впровадження гуманітарної діяльності. Вони проводять конкретні заходи для надання харчової, медичної, продовольчої та інших видів допомоги постраждалим від природних катастроф, надзвичайних подій і збройних конфліктів. Гуманітарні організації

впроваджують, створені ними стратегії і політики для активного гуманітарного реагування і сприяють постійному розвитку норми і стандартів, що регулюють гуманітарну діяльність. Також даній структури є важливими акторами в залученні матеріальної і фінансової підтримки від меценатів і донорів та міжнародних установ. Таким чином міжнародні організації максимізують користь у відновленні регіонів після криз і катастроф і забезпечують системний глобальний підхід до гуманітарного реагування.

Для забезпечення ефективного впливу на ситуацію в кризових обставинах і успішного впровадження гуманітарних проєктів необхідною є інформаційна підтримка. Інформаційний розголос про діяльність окремих гуманітарних організацій дозволяє взаємодіяти, допомагати і координувати свої зусилля владі і іншим організаціям, що діють в певному регіоні. Інформаційний аналіз допомагає зрозуміти реальні потреби постраждалих, що є основою для надання гуманітарної підтримки, а збір і аналіз даних про потреби населення, дає можливість створення конкретної допомоги. Створення безпечних умов для населення і відкритого доступу до допомоги неможливо без функціонування інформаційних каналів поширення новин. Тобто інформаційний супровід підвищує ефективність реагування, сприяє співпраці між всіма учасниками процесу надання гуманітарної допомоги, допомагає адаптації гуманітарних відповідей до середовища що змінюється, забезпечує населення інформацією про гуманітарну підтримку.

В контексті російсько-української війни, надання гуманітарної допомоги ускладнюється через введення постійних військових дій, соціокультурні і геополітичні виклики. Міжнародні гуманітарні організації сприяють подоланню кризи на території України постачаючи гуманітарну допомогу для цивільного населення, підвищуючи якість надання медичної допомоги і надання медичних послуг, створюючи доступ до достатньої кількості їжі, організовуючи притулки і захист населення від насильства, проводячи евакуацію населення з окупованих територій. Також важливим елементом гуманітарного реагування в Україні є дипломатична підтримка і дипломатичний тиск на Російську Федерацію. Використовуючи свої дипломатичні зусилля міжнародні гуманітарні організації

сприяють розв'язанню конфлікту і створюють умови для повноцінного виконання міжнародного гуманітарного права. Однак деякі міжнародні організації створюють видимість активного гуманітарного реагування лише в інформаційному просторі, і продовжують надалі співпрацювати з Росією, це такі організації як Міжнародний комітет Червоного Хреста.

Основними викликами і перешкодами для інформаційного супроводу гуманітарного реагування міжнародних організацій в Україні в період російсько-української війни є безпекове середовище, оскільки гуманітарні представники наражаються на небезпеку працюючи в зонах ведення бойових дій; Обмежений доступ до територій де необхідне надання гуманітарної допомоги, оскільки частина території України є окупованими Російською Федерацією; Геополітичні фактори, бо гуманітарна допомога може бути об'єктом політичної напруги і впливу, а відносини між різними країнами напряму впливають на впровадження гуманітарного реагування; Інформаційна війна, оскільки розповсюдження дезінформації ускладнює збір правдивої інформації щодо потреб цивільного населення і реальної ситуації в регіоні; Економічна нестабільність, бо фінансові обмеження впливають на доступ до необхідних ресурсів.

Для поліпшення якості інформування суспільства щодо гуманітарної діяльності в Україні в період російсько-української війни є необхідним забезпечення підтримки і розуміння ситуації, з якою стикається населення в умовах конфлікту. Тобто необхідне створення інформаційних кампаній для залучення уваги громадськості до питань гуманітарного реагування, таких як соціальні мережі, телебачення, новинні ресурси, відео хостинги. Розвиток партнерства в засобах масової інформації для залучення більшої кількості глядачів до правдивої інформації. Залучення активістів і впливових осіб для поширення інформації і створення розуміння гуманітарних проблем для широкого загалу. Проведення інтерактивних заходів і відкритих діалогів для прямої взаємодії експертів з населенням. Створення відкритих і зрозумілих інформаційних ресурсів з інфографікою, звітами і короткими роликами про діяльність міжнародних гуманітарних організацій і надання гуманітарної допомоги. Залучення місцевих

територіальних громад і громадських організацій, а також волонтерів для забезпечення інформацію про реальну картину потреб місцевих жителів.

Отже, дана магістерська робота показує складність та важливість інформаційного супроводу гуманітарного реагування в умовах воєнного конфлікту. Її висновки можуть слугувати базою для подальших досліджень у сфері гуманітарної діяльності та інформаційної безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антипенко І.В. Управління політичними ризиками в умовах глобалізації. / автореф. дис... д-ра наук з держ. упр. Київ – 2021.
2. Білинська М. М. Розвиток відносин між органами державної влади і громадянами: патологія перехідного періоду як ознака випробування демократією // Державне управління та місцеве самоврядування: тези X Міжнар. наук. конгресу, 26 березня 2010 р. – Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2010. – С. 102-103.
3. Висоцький О. Ю. Стратегії фокусування та дефокусування уваги як інструменти пропаганди / О. Ю. Висоцький // Філософія, теорія та практика випереджаючої освіти для сталого розвитку : матеріали III Всеукраїнської науковопрактичної конференції. 14 грудня 2017 р., м. Дніпро, ДОШПО. Частина I. – Дніпро, 2018. – С. 110–113.
4. Гаврилюк Я.М. Аналіз державної політики забезпечення інформаційної безпеки України / Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави:зб. тез наук. доп. наук.-практ. конф. (Київ, 26 березня 2021 р.).– Київ : НА СБУ, 2021 С.247-249
5. Голота О. П. Система державних оборонних закупівель України: теоретичний аспект. Ефективна економіка. 2020. № 4. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.4.72.
6. Грищук Р.В. Наукова стаття: «Постановка проблеми забезпечення інформаційної безпеки держави у соціальних інтернет-сервісах» Навч. посібник: КНТ, 2019– с. 6–10.
7. Декларація про принципи міжнародного права, що стосується міжнародних відносин та співробітництва між державами відповідно до статуту ООН від 24 жовтня 1970.
8. Дзьобань О. П. Інформаційна безпека у проблемному полі соціокультурної реальності: монографія. Харків : Майдан, 2010. С. 232.
9. Іванова, Н. Гуманітарна допомога в умовах збройного конфлікту: досвід України. Київ: Видавництво: Академічна література. 2020. С.45

10. Ільницька Уляна. Інформаційна безпека України: сучасні виклики загрози та механізми протидії негативним інформаційно-психологічним впливам. Політичні науки . Vol. 2, No. 1, 2016, С.27 –32.
11. Окладна М. Г., Перевалова Л. В., Генкул Ю. В. Гуманітарна дипломатія: історія становлення та сучасність. Зб. наукових праць міжнар. наук.-практ. конф. Право та інноваційне суспільство. 2021. (Київ)
12. Олійник О.В. Організаційно-правові засади захисту інформаційних ресурсів України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.07 / О.В. Олійник. – К., 2006. – С. 20
13. Петров, О. Роль гуманітарних організацій у забезпеченні допомоги постраждалим від війни. Соціально-гуманітарні дослідження, 8(2), 2019. С.45-61.
14. Толубка В. Б.. Інформаційна безпека держави у контексті протидій інформаційними війнами: Навчальний посібник: НАОУ, 2022. – С.315
15. Український Червоний Хрест. (2022). Звіт про діяльність в умовах російсько-української війни. Київ: Український Червоний Хрест. 2022
16. Усаченко О. О. Особливості формування державного оборонного замовлення в Україні. Інвестиції: практи- ка та досвід. 2020. № 2. С. 95–98. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.2.95.
17. Barnett M., Weiss T. G. Humanitarianism : a Brief History of the Present. Humanitarianism: Politics, Power, Ethics. Barnett M., Weiss T. G. Ithaca (Ed.). New York: Cornell University Press, 2008. p. 22–23.
18. Gostelow L. The Sphere Project: the implications of making humanitarian principles and codes work. Disasters. 10.10.1999. p. 316–325.
19. Service E. R. Origins of the State and Civilization. The Process of Cultural Evolution. University of California. New York: Norton & Company, 1975. 361 p
20. Tardy Th. The Dangerous Liaisons of the Responsibility to Protect and the Protection of Civilians in Peacekeeping Operations / Th. Tardy // Global Responsibility to Protect. – 2012. – Vol. 4, N 4. – p. 424–448.

21. Woodhouse T. Peacekeeping and Conflict Resolution / Tom Woodhouse, Oliver Ramsbotham. – London : Frank Cass Publisher, 2000. – p. 269

Електронні ресурси:

22. "Без розмінування на поле не підемо" — як фермери Херсонщини готуються до посівної. Режим доступу: URL: <http://surl.li/nvqrp> (дата звернення:14.08.2023)

23. «Законодавство України» / ВР України. Режим доступу: URL: <http://surl.li/nvqrn> (дата звернення:14.09.2023)

24. 870 тисяч гектар на півдні України нашпиговані мінами: які загрози це несе? Режим доступу: URL: <https://www.helsinki.org.ua/articles/870-tysiach-hektar-na-pivdni-ukrainy-nashpyhovani-minamy-iaki-zahrozy-tse-nese/> (дата звернення:28.08.2023)

25. Генпрокурор: Порушено справу за фактом можливих тортур і вбивства російськими військовими волонтера з Великої Британії. Режим доступу: URL: <http://surl.li/nvqri> (дата звернення:14.11.2023)

26. ICRC Discover the ICRC, 2 007. Режим доступу: URL: <https://web.archive.org/web/20220120032754/http://www.icrc.org/en/publication/0790-discover-icrc> (дата звернення:26.09.2023)

27. Армія РФ обстріляла Часів Яр під час видачі гуманітарної допомоги. Режим доступу: URL: <https://suspilne.media/512051-armia-rf-obstrilala-casiv-ar-pid-cas-vidaci-gumanitarnoi-dopomogi/> (дата звернення:11.11.2023)

28. В Мінагрополітики обговорили використання новітніх технологій для розмінування земель. Режим доступу: URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/v-minahropolityky-obhovoryly-vykorystannia-novitnikh-tekhnologii-dlia-rozminuvannia-zemel> (дата звернення:23.10.2023)

29. Генпрокурор: Порушено справу за фактом можливих тортур і вбивства російськими військовими волонтера з Великої Британії. Режим доступу: URL: <https://interfax.com.ua/news/general/857212.html> (дата звернення:23.10.2023)

30. Гуманітарні принципи. Режим доступу: URL: <https://responselearninghub.org/humanitarian-principles?hl=ua> (дата звернення: 26.11.2023)
31. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. Режим доступу: URL: <https://dsns.gov.ua/uk/protiminna-diyalnist> (дата звернення: 19.11.2023)
32. Ефективні чи марні: чому міжнародні організації весь час лише «стурбовані». Режим доступу: URL: <https://ms.detector.media/trendi/post/32364/2023-07-07-efektyvni-chy-marni-chomu-mizhnarodni-organizatsii-ves-chas-lyshe-sturbovani/> (дата звернення: 14.09.2023)
33. Загальний внесок на розмінування країни від Київстар. Режим доступу: URL: <https://www.unian.ua/society/zagalniy-vnesok-na-rozminuvannya-krajini-vid-kijivstar-syagaye-ponad-50-mln-grn-12436806.html> (дата звернення: 24.11.2023)
34. Інформаційна кампанія про мінну небезпеку. Режим доступу: URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3517195-v-ukraini-vedetsa-aktivna-informacijna-kampania-pro-minnu-bezpeku-matveeva.html> (дата звернення: 19.11.2023)
35. Інформаційний проєкт БезМін: Коли лише попередження «Обережно міни!» недостатньо. Режим доступу: URL: <https://armyinform.com.ua/2023/09/22/informacijnyj-projekt-bezmin-koly-lyshe-poperedzhennya-oberezhno-miny-nedostatno/> (дата звернення: 10.10.2023)
36. Медійна програма в Україні. Режим доступу: URL: <https://internews.in.ua/uk/media-program-in-ukraine/> (дата звернення: 02.11.2023)
37. Механізми надання гуманітарної допомоги в умовах воєнних дій. Режим доступу: URL: <http://surl.li/fvfcj> (дата звернення: 11.10.2023)
38. На Запоріжжі росіяни запустили дрон по місцю видачі гумдопомоги, є загибла й поранені. Режим доступу: URL: <http://surl.li/nvqqw> (дата звернення: 25.09.2023)

39. На Миколаївщині граючись в полі діти підірвалися на міні, є загиблий. Режим доступу: URL: <http://surl.li/nvquy> (дата звернення:30.11.2023)
40. На Харківщині померли двоє хлопців через підрив на вибуховому пристрої окупантів. Режим доступу: URL: <https://tsn.ua/ato/na-harkivschini-pidirvalisya-dvoye-hlopciv-voni-pomerli-na-misci-2427553.html> (дата звернення:14.11.2023)
41. На Чернігівщині на міні підірвалися двоє людей – один загинув на місці Режим доступу: URL: <https://tsn.ua/ato/na-chernigivschini-na-mini-pidirvalis-dvoye-lyudey-odin-zagynuv-na-misci-2430298.html> (дата звернення:29.11.2023)
42. Організація Об'єднаних Націй в Україні. Режим доступу: Режим доступу: URL: <http://surl.li/nvqor> (дата звернення:30.10.2023)
43. Політологічний аналіз механізму інформаційного забезпечення міжнародної гуманітарної діяльності Режим доступу: URL: <https://social-science.uu.edu.ua/article/294> (дата звернення:14.10.2023)
44. Посівна воєнного часу Режим доступу: URL: <http://surl.li/fpata> (дата звернення:04.11.2023)
45. Про гуманітарну допомогу: від 13 грудня 2022 року N 2849-IX // База даних Режим доступу: URL: <http://surl.li/nvqpon> (дата звернення:16.08.2023)
46. Програми з гуманітарного розмінування. Режим доступу: URL: <http://surl.li/nvqqn> (дата звернення:24.11.2023)
47. Проект Концепції інформаційної безпеки України : Офіційний сайт Міністерства інформаційної політики України. – Режим доступу: <https://mkip.gov.ua/cr/documents/30.html> (дата звернення 10.04.2023)
48. Росіяни скинули авіабомбу на пункт видачі гуманітарної допомоги в Оріхові, четверо загиблих. Режим доступу: URL: <http://surl.li/nvqqh> (дата звернення:25.09.2023)

49. Стратегічний аналіз безпекового середовища України. Режим доступу: URL: <https://niss.gov.ua/news/statti/strategichnyy-analiz-bezpekovo-ho-seredovyshcha-ukrayiny> (дата звернення:17.11.2023)
50. У Тернополі згорів склад, де зберігали гуманітарну допомогу. Режим доступу: URL: <https://suspilne.media/475735-u-ternopoli-zgoriv-sklad-de-zberigali-gumanitarnu-dopomogu/> (дата звернення:24.09.2023)
51. Україна: Гуманітарне реагування в 2023 році: Оперативне зведення. Режим доступу: URL: <https://reports.unocha.org/uk/country/ukraine/> (дата звернення:12.10.2023)
52. Це рятує життя. Що треба знати про ризики, пов'язані з мінами та вибухонебезпечними залишками війни. Режим доступу: URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2023/04/4/253638/> (дата звернення:14.11.2023)
53. Шляхи підтримки та посилення місцевої гуманітарної діяльності в Україні: Аналітична студія. Режим доступу: URL: <http://surl.li/nvqpy> (дата звернення:14.10.2023)
54. Як безпечно висвітлювати роботу волонтерів. Режим доступу: URL: <http://surl.li/nvqpv> (дата звернення:14.10.2023)
55. Patreon допомагає росіянам збирати кошти на геноцид та блокує українців: розгорівся гучний скандал. Режим доступу: URL: <https://telegraf.com.ua/ukr/publikacii/2023-04-08/5786357-patreon-dopomagaе-rosiyanam-zbirati-koshti-na-genotsid-ta-blokue-ukraintsiv-rozgorivsyа-guchniy-skandal> (дата звернення:12.10.2023)
56. Rysaback-Smith, Heather. History and Principles of Humanitarian Action. Turkish Journal of Emergency Medicine. Режим доступу: URL: <http://surl.li/nvqpl> (28/09/23) (дата звернення:11.09.2023)
57. Davey E, Borton J, Foley M. A history of the humanitarian system, Western origins and foundations. HPG Working Paper. Overseas Development Institute; London: 2013. Режим доступу: URL: <http://surl.li/nvqpp> (дата звернення:11.09.2023)

58. Humanitarian assistance Режим доступу: URL: <https://inec.org/eie-glossary/humanitarian-assistance> (дата звернення:26.10.2023)
59. Road2Relief. Режим доступу: URL: <https://www.roadtorelief.org/our-work> (дата звернення:01.12.2023)
60. Principles and good practice of humanitarian donorship Режим доступу: URL: <http://surl.li/nvqtk> (дата звернення:08.09.2023)
61. EU humanitarian aid and emergency response Режим доступу: URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/humanitarian-emergency-response_en (дата звернення:19.09.2023)
62. UNHCR Ukraine <http://surl.li/gbzbi> (дата звернення:29.11.2023)
63. Humanitarian plan response Ukraine Режим доступу: URL: <http://surl.li/nvqoz> (дата звернення:22.11.2023)
64. Ukraine Organizational Report: Key findings and learnings relating to the August 4 press release on ukraine. Режим доступу: URL: <https://www.amnesty.org/en/documents/org60/6795/2023/en/> (дата звернення:12.11.2023)
65. NGO Unit. Режим доступу: URL: <https://www.ngo-unit.org/> (дата звернення:19.09.2023)
66. Social Media Stats Worldwide Режим доступу: URL: <https://gs.statcounter.com/social-media-stats> (дата звернення 25.04.2023)
67. Supporting Ukraine: More critical than ever. Режим доступу: URL: <http://surl.li/nvqov> (дата звернення:22.11.2023)